

PROVERBE

Rostul proverbelor

1 *1 Împ. 4.32.
Cap. 10.1; 25.1
Ecl. 12.9.
**Ecl. 1.1.

2 *Cap. 15.33.
**Cap. 4.1.

3 *Cap. 2.1;
19.20.
**Cap. 2.9.

4 *Cap. 9.4.

5 *Cap. 9.9.
**Cap. 14.6.
Ecl. 9.11.

6 *Num. 12.8.
Ps. 78.2.
Dan. 8.23.

7 *Iov 28.28.
Ps. 111.10.
Cap. 9.10.
Ecl. 12.13.

8 *Cap. 4.1.
**Cap. 6.20.

9 *Cap. 4.9.
**Cap. 3.22.
Dan. 5.29.

Ferirea de ispite

10 *Gen. 39.7.
Ps. 1.1.
Ef. 5.11.

11 *Cap. 12.6.
Ier. 5.26.

12 *Ps. 124.3.
**Ps. 28.1;
143.7.

15 *Ps. 1.1.
Cap. 4.14.
**Ps. 119.101

1 Proverbele* lui Solomon,
fiul** lui David, împărat al lui
Israel,

2 pentru a cunoaște înțelepciunea* și îndrumarea^a, pentru a deosebi** cuvintele priceperii^b,

3 pentru a primi* îndrumare în
prevedere, dreptate**, judecată și
nepărtinire;

4 ca să dea chibzuință celor simpli*,
cunoștința și discernământ
celui tânăr;

5 cine este înțelept va auzi și
va spori* în învățatură și cel
inteligent^{d**} va primi sfaturi
înțelepte;

6 ca să înțeleagă un proverb și
o pildă^e, cuvintele înțelepților și
tainele* lor.

7 ✨^f Temerea* de Domnul este
începutul cunoștinței; nebunii
disprețuiesc înțelepciunea și
îndrumarea.

8 ✨ Ascultă*, fiul meu, îndrumarea
tatălui tău și nu părăsi**
învățătura^g mamei tale.

9 Pentru că ele vor fi o cunună*
de har pentru capul tău și
lănțișoare în jurul gâtului** tău.

10 ✨ Fiul meu, dacă niște păcătoși
te vor ademini, nu te învoi*.

11 Dacă vor zice: „Vino cu noi,
să pândim sânge, să întindem*
curse fără temei celui nevinovat;

12 să-i înghițim* de vii, ca Locu-
ința morților; și întregi, ca pe cei
care se coboară** în groapă:

13 vom găsi tot felul de averi scumpe,
ne vom umple casele cu pradă;

14 aruncă sorțul tău printre noi:
vom avea toți o pungă^h,

15 fiul meu, să nu pornești la
drum* cu ei, ferește-ți piciorul**

de cărarea lor;

16 pentru că picioarele* lor aleargă
spre rău și se grăbesc să verse
sânge.

17 Pentru că în zadar se întinde
lațul înaintea ochilor tuturor celor
înaripate^h.

18 Și aceștia își pândesc* sângele
lor înșiși, întind cursă pentru
sufletele lor.

19 Așa sunt cărările oricui este
lacom de câștig*: el ia viața stă-
pânilor lui.

20 ✨ Înțelepciuneaⁱ* strigă afa-
ră, își înalță glasul în locuri largi;

21 cheamă la capătul străzilor
zgomotoase, la intrările porților,
își rostește cuvintele în cetate:

22 „Până când, nepricepuților,
veți iubi nepriceperea și până
când batjocoritorii* își vor găsi
plăcerea în batjocura lor și ne-
bunii vor urî cunoștința?

23 Întoarceți-vă la mustrarea
mea! Iată, voi revărsa* duhul meu
peste voi, vă voi face cunoscut
cuvintele mele.

24 ✨ Deoarece eu am chemat* și
voi ați refuzat** să auziți, mi-am
întins[†] mâna și nimeni n-a luat
seama,

25 ci ați respins* orice sfat al
meu și n-ați vrut** nici o mus-
trare a mea,

26 voi râde* și eu în nenoroci-
rea** voastră, îmi voi bate joc,
când vă va cuprinde[†] frica.

27 Când vă va cuprinde frica
deodată, ca o furtună, și nenoro-
cirea voastră va veni ca o vije-
lie, când necaz și strâmtorare
vor veni peste voi,

28 atunci mă vor chema*, dar nu

16 *Is. 59.7.
Rom. 3.15.

18 *Cap. 11.19.

19 *Cap. 15.27;
28.25.
1 Tim. 6.10.

Înștiințările înțelepciunii

20 *Cap. 8.1; 9.3.
Ioan 7.37.

22 *Ps. 1.1.

23 *Is. 32.15.
Ioel 2.28.
Ioan 7.39.

24 *Is. 65.12.
Ier. 7.13.
**Zah. 7.11.
†Is. 65.2.
Rom. 10.21.

25 *Ps. 107.11.
Lc. 7.30.
**Cap. 15.10.

26 *Ps. 2.4.
**Cap. 6.15.
†Cap. 10.24.

28 *Iov 27.9.
Ier. 11.11.
Zah. 7.13.

^a Sau „instrucția“, „corectarea“, „atenționarea“, „disciplinarea“ (și în celelalte locuri) ^b Sau „înțelegerii“ (și în celelalte locuri) ^c Celor care pot fi ușor ademiniți și se pot rătăci ^d Cel care poate înțelege mai ușor ^e Alegorie ^f Vezi nota Ps. 1.4 ^g Lit. „legea“; ebr. „tora“ ^h Lit. „stăpânilor aripilor“ ⁱ Lit. plural

28 **Cap. 8.17.	voi răspunde; mă vor căuta îndată ^{a**} , dar nu mă vor găsi,	rău, de omul care rostește înșelăciuni ^c ,	
29 *Iov 21.14. **Ps. 119.173	29 pentru că au urât* cunoștința și n-au ales** temerea de D omnul,	13 <i>de</i> cei care părăsesc* cărările dreptății, ca să umble pe căile** întunericului,	13 *Cap. 21.16. **Ps. 82.5. Cap. 4.19. Ioan 3.19,20.
30 *Ps. 81.11.	30 n-au vrut* nici un sfat al meu, au disprețuit orice mustrare a mea,	14 care se bucură* să facă rău, se desfătează** în înșelăciunile celui rău,	14 *Cap. 10.23. Ier. 11.15. **Osea 7.3. Rom. 1.32.
31 *Iov 4.8. Cap. 14.14. Is. 3.11. Ier. 6.19.	31 deci vor mânca* din rodul căii lor și se vor sătura cu sfaturile lor.	15 ale căror cărări* sunt sucite, și care sunt stricați în căile lor;	15 *Ps. 125.5. Cap. 21.8.
32 *Ier. 2.19.	32 Pentru că rătăcirea* celor simpli îi va ucide și bunăstarea nebunilor îi va nimici,	16 ca să te scape de femeia* străină, de străina** care ademeneste prin cuvintele ei,	16 *Cap. 5.20; 6.24. **Cap. 5.3; 7.5; 23.27.
33 *Ps. 25.12. Cap. 3.24-26. **Ps. 112.7.	33 dar oricine* mă ascultă va locui în siguranță și va fi liniștit**, fără frică de rău ^c .	17 care părăsește* pe prietenul tinereții ei și uită legământul** Dumnezeuului ei;	17 *Mal. 2.14; 2.15. **Gen. 2.24.
Îndemn la căutarea înțelepciunii	2 Fiul meu, dacă vei primi cuvintele mele și vei păstra* la tine poruncile mele,	18 iar casa* ei se pleacă spre moarte și cărările ei duc la cei morți ^d .	18 *Cap. 7.27.
1 *Cap. 4.21; 7.1.	2 încât să-ți pleci urechea la înțelepciune și să-ți îndrepti inima spre pricepere,	19 toți cei care merg la ea* nu se mai întorc și nu ajung pe cărările** vieții;	19 *Ecl. 7.26. **Ps. 16.11. Cap. 5.6.
	3 da, dacă vei striga după pricepere ^b și-ți vei înălța glasul pentru înțelegere,	20 ca să umbli pe calea celor buni și să-ți cărările* celor drepti!	20 *Cap. 4.18.
4 *Cap. 3.14. **Iov 3.21. Mt. 13.44.	4 dacă o vei căuta ca* pe argint și o vei cerceta ca pe comorile** ascunse,	21 Pentru că cei drepti vor locui* în țară ^e și cei integri vor rămâne în ea;	21 *Ps. 37.29. Cap. 10.30.
	5 atunci vei pricepe temerea de D omnul și vei găsi cunoștința lui Dumnezeu.	22 dar cei răi* vor fi nimiciți din țară și cei necredincioși vor fi dezrădăcinați** din ea.	22 *Iov 18.17. Ps. 104.35. **Deut. 28.63 Ps. 52.5.
6 *1 Împ. 3.9; 3.12. Iac. 1.5.	6 Pentru că* D omnul dă înțelepciune; din gura Lui <i>ies</i> cunoștința și priceperea.	3 Fiul meu, nu uita* învățătura mea și inima** ta să păzească poruncile mele;	Răsplătirile înțelepciunii 1 *Ps. 119.61. **Ex. 20.6. Deut. 8.1; 30.16,20.
7 *Ps. 84.11. Cap. 30.5.	7 El păstrează sfatul sănătos pentru cei drepti, El este scut* celor care umblă în integritate,	2 pentru că ele îți vor adăuga lungime zilelor și ani de viață și pace*.	2 *Ps. 119.165.
8 *1 Sam. 2.9. Ps. 66.9.	8 păzind cărările judecății drepte și ținând* calea celor sfinți ai Săi.	3 ☆ Bunătatea* și adevărul să nu te părăsească. Leagă-le** în jurul gâtului tău; scrie-le [†] pe tablita inimii tale:	3 *2 Sam. 15.20 **Ex. 13.9. Deut. 6.8. †Ier. 17.1. 2 Cor. 3.3.
9 *Cap. 8.20. **Cap. 4.18.	9 Atunci vei deosebi* dreptatea și judecata și nepărtinirea, orice** cărare bună.	4 și vei căpăta favoare* și bună înțelegere în ochii lui Dumnezeu și ai omului.	4 *1 Sam. 2.26 Lc. 2.52. Fap. 2.47. Rom. 14.18.
10	10 ☆ Când înțelepciunea va intra în inima ta și cunoștința va fi plăcută sufletului tău,	5 ☆ Încrede-te* în D omnul cu toată inima ta și nu te sprijini** pe priceperea ^b ta!	5 *Ps. 37.3,5. **Ier. 9.23.
11 *Cap. 4.6; 6.22.	11 discreția te va susține*, priceperea te va păzi,	6 Recunoaște-L* în toate căile tale și El îți va netezi ^{f**} cărările.	6 *1 Cr. 28.9. Filip. 4.6. Iac. 1.5. **Is. 45.13. Ier. 10.23.
	12 ca să te scape de calea celui	7 ☆ Nu fi înțelept* în ochii tăi; teme-te** de D omnul și depărtează-te de rău.	7 *Rom. 12.16. **Iov 1.1. Cap. 16.6.

^a Sau „stăruitor“ ^b Sau „discernământ“; sau „inteligentă“ ^c Sau „lucruri stricate“ ^d Sau „la umbre“ ^e Sau „pe pământ“ ^f Sau „îți va îndrepta“

8 *Cap. 4.22. **Iov 21.24.	8 Aceasta va fi sănătate* pentru trupul tău și înviorare** pentru oasele tale.	25 Nu te teme* de spaima neașteptată, nici de pustiirea** celor răi, când vine;	25 *Ps. 91.5; 112.7. 1 Pet. 3.14. **Iov 5.21.
9 *Is. 43.23. **Ex. 22.29. Deut. 26.2. Mal. 3.10.	9 ✧ Onorează* pe Domnul cu avutul tău și cu cele dintâi roade** din tot venitul tău:	26 pentru că Domnul va fi încrederea ta și-ți va feri piciorul să fie prins.	
10 *Deut. 28.8. **Ioel 2.24.	10 astfel grânarele* și se vor umple cu belșug și teascurile** tale se vor revărsa de must.	27 ✧ Nu opri binele* de la cei cărora li se cuvine, când este în puterea mâinii tale să-l faci.	27 *Rom. 13.7. Gal. 6.10.
11 *Iov 5.17. Ps. 94.12. Ev. 12.5,6. Apoc. 3.19.	11 ✧ Fiul meu, nu disprețui* îndrumarea Domnului și nici nu desconsidera ^a mustrarea Lui;	28 ✧ Nu zice* aproapelui tău: „Pleacă și vino din nou, și mâine îți voi da“, când ai la tine <i>ce să dai</i> .	28 *Lev. 19.13. Deut. 24.15.
12 *Deut. 8.5.	12 pentru că Domnul îl mustră pe acela pe care îl iubește, ca un tată* pe fiul în care își găsește plăcerea.	29 ✧ Nu plănuți răul împotriva aproapelui tău, văzând că locuiește în siguranță lângă tine.	
Prețuirea înțelepciunii	13 ✧ Ferice* de omul care găsește înțelepciune și de omul care dobândește pricepere!	30 ✧ Nu te certa* fără motiv cu cineva, dacă nu ți-a făcut nici un rău.	30 *Cap. 26.17. Rom. 12.18.
13 *Cap. 8.34,35.	14 Pentru că dobândirea* ei este mai bună decât câștigarea argințului și venitul ei <i>este mai bun</i> decât al aurului fin.	31 ✧ Nu invidia pe omul violent* și nu alege nici una din căile lui.	31 *Ps. 37.1; 73.3. Cap. 24.1.
14 *Iov 28.13. Ps. 19.10. Cap. 2.4; 8.11; 8.19; 16.16.	15 Este mai de preț* decât rubinele ^b și tot ce-ți poți dori nu este egal cu ea.	32 ✧ Pentru că cel stricat este o urâciune pentru Domnul , dar prietenia* Sa ^d este cu cei drepți.	32 *Iov 29.4. Ps. 25.14.
15 *Iov 28.18. Mt. 13.44.	16 În dreapta ei este lungime* de zile; în stânga ei, bogății** și onoare.	33 Blestemul* Domnului este în casa celui rău, dar El binecuvântează** locuința celor drepți.	33 *Lev. 26.14. Deut. 11.28. Zah. 5.3,4. **Iov 8.6. Ps. 1.3.
16 *Vers. 2. **Cap. 8.18. 1 Tim. 4.8.	17 Căile* ei sunt căi plăcute și toate cărările ei sunt pace**.	34 El, în adevăr, își bate joc de cei batjocoritori, dar dă har* celor smeriți.	34 *Iac. 4.6. 1 Pet. 3.5.
17 *Mt. 11.29. **Ps. 119.165	18 Ea este un pom* al vieții pentru cei care o îmbrățișează și ferice de cel care se ține de ea cu tărie.	35 Cei înțelepți* vor moșteni gloria, dar rușine va fi înălțarea nebunilor.	35 *Dan. 12.3.
18 *Gen. 2.9; 3.22 Apoc. 2.7.	Înțelepciunea în relațiile cu alții	4 Ascultați, fiilor, îndrumarea* unui tată și luați seama să cunoașteți priceperea ^e ;	Îndemn la înțelepciune
19 *Ps. 104.24; 136.5. Cap. 8.27. Ier. 10.12; 51.15.	19 ✧ Domnul a întemeiat* pământul prin înțelepciune, a întărit cerurile prin pricepere.	2 pentru că vă dau o bună învățătură; nu părăsiți învățătura ^f mea.	1 *Ps. 34.11. Cap. 1.8.
20 *Gen. 1.9. **Deut. 33.28 Iov 36.28.	20 Prin cunoștința Lui, adâncurile s-au despicat ^c * și cerurile picură** rouă.	3 Pentru că eu am fost fiu la tatăl meu, gingaș* și singur în ochii mamei mele.	3 *1 Cr. 29.1.
21 *Cap. 4.21.	21 ✧ Fiul meu, să nu se depărteze* acestea dinaintea ochilor tăi. Păzește înțelepciunea sănătoasă și discreția;	4 Și el mă învăța* și-mi zicea: „Inima ta să păstreze cuvintele mele; păzește** poruncile mele și trăiește!	4 *1 Cr. 28.9. Ef. 6.4. **Cap. 7.2.
22 *Cap. 1.9.	22 și ele vor fi viață pentru sufletul tău și podoabă* pentru gâtul tău.	5 Dobândește* înțelepciune, dobândește inteligentă. Nu uita, nici nu te abate de la cuvintele gurii mele.	5 *Cap. 2.2,3.
23 *Ps. 37.24; 91.11,12. Cap. 10.9.	23 Atunci vei umbla* în siguranță pe calea ta și piciorul tău nu se va poticni.		
24 *Lev. 26.6. Ps. 3.5; 4.8.	24 Când te vei culca*, nu te vei teme; da, te vei culca și somnul		

^a Lit. „nu te scârbi de“ ^b Sau „coralii“, sau „perlele“ ^c Sau „au izbucnit“, „s-au rupt“ ^d Lit. „sfatul Său tainic“ ^e Sau „discernământul“; sau „inteligenta“ ^f Lit. „legea“

6 *2 Tes. 2.10.	6 N-o părăsi, și ea te va susține; iubește-o*, și ea te va păzi.	tru cei care le află, și sănătate** pentru toată carnea lor.	22 **Cap. 3.8; 12.18.
7 *Cap. 8.23. **Cap. 3.13; 3.14; 23.23. Mt. 13.44.	7 Începutul* înțelepciunii este ^a : dobândește** înțelepciune și, cu tot ce ai dobândit, dobândește inteligență.	23 ☆ Păzește-ți inima mai mult decât tot ce se păzește ^d , pentru că din* ea ies ^e izvoarele vieții.	23 *Mt. 12.34; 15.18,19. Mc. 7.21. Lc. 6.45.
8 *1 Sam. 2.30	8 Înalt-o*, și ea te va înălța, ea te va duce la onoare, dacă o vei îmbrățișa.	24 ☆ Depărtează de la tine înșelăciunea gurii și alungă de la tine stricăciunea buzelor.	
9 *Cap. 1.9; 3.22.	9 Ea va da capului tău o ghirlandă de har, te va împodobi* cu o coroană de glorie.	25 ☆ Ochii tăi să privească drept și pleoapele tale să caute drept înaintea ta.	
10 *Cap. 3.2.	10 ☆ Ascultă, fiul meu, și primește cuvintele mele, și anii* vieții tale se vor înmulți.	26 ☆ Cumpănește cărarea* picioarelor tale și toate** căile tale să fie bine rânduite ^f .	26 *Cap. 5.21. Ev. 12.13. **Ps. 119.5.
11 *1 Sam. 12.23	11 Te voi învăța calea înțelepciunii, te voi conduce* pe cărările dreptății.	27 Nu te abate* nici la dreapta, nici la stânga; depărtează-ți** piciorul de la rău!	27 *Deut. 5.32. **Is. 1.16. Rom. 12.9.
12 *Iov 18.7. Ps. 18.36. **Ps. 91.12. Cap. 3.23.	12 Când vei merge, pașii tăi nu vor fi strâmtorați*; și când vei alerga, nu te vei poticni**.	5 Fiul meu, ia seama la înțelepciunea mea; pleacă-ți urechea la priceperea mea,	Ferește-te de curvie
	13 Ține cu tărie îndrumarea ^b , nu-i da drumul! Păzește-o, pentru că ea este viața ta!	2 ca să păstrezi discreția*, și buzele tale** să păstreze cunoștința.	2 *Cap. 3.21. **Mal. 2.7.
14 *Ps. 1.1. Cap. 1.10,15.	14 ☆ Nu intra pe cărarea* celor răi și nu merge pe calea celor nelegiuți.	3 ☆ Pentru că buzele femeii* străine picură** miere și cerul gurii ei este mai alunecos ^g decât untdelemnul;	3 *Cap. 2.16; 6.24. **Cânt. 4.11. †Ps. 55.21.
	15 Ferește-te de ea, nu trece pe ea, abate-te de la ea și treci mai departe!	4 dar la urmă ea este amară* ca pelinul, ascuțită** ca o sabie cu două tăișuri.	4 *Ecl. 7.26. **Ps. 57.4. Ev. 4.12.
16 *Ps. 36.4. Is. 57.20. Mica 2.1.	16 Pentru că ei nu dorm*, dacă n-au făcut rău, și nu au somn, dacă n-au făcut pe cineva să cadă.	5 Picioarele ei coboară* la moarte, pașii ei conduc în Locuința morților.	5 *Cap. 7.27.
17 *Cap. 13.2.	17 Pentru că ei mănâncă* pâinea răutății și beau vinul violenței ^c .	6 Ca nu cumva să se gândească* la cărarea vieții, căile ei rătăcesc** ^h : ea nu știe ^h † încotro merge.	6 *Cap. 4.26. **2 Pet. 2.14 †Cap. 30.20.
18 *Is. 26.7. **2 Sam. 23.4 Mt. 5.14. Filip. 2.15. †Dan. 12.3. ††Iov 11.17.	18 Dar cărarea* celor drepti este ca lumina** strălucitoare, care luminează tot mai mult†, până când ziua e deplină††.	7 ☆ Și acum, fiilor, ascultați-mă și nu vă abateți* de la cuvintele gurii mele.	7 *Ps. 119.102.
19 *1 Sam. 2.9. Iov 18.5,6. Is. 59.9,10. Ier. 23.12. Ioan 12.35. **Ioan 11.10.	19 Calea* celor răi este ca întunericul gros: ei nu știu de ce se poticnesc**.	8 Depărtează-ți* calea de la ea și nu te apropia de ușa casei ei,	8 *Cap. 7.25.
	20 ☆ Fiul meu, ia aminte la cuvintele mele, pleacă-ți urechea la spusurile mele!	9 ca nu cumva să dai onoarea ta altora, și anii tăi celui nemilos;	
21 *Cap. 3.21. **Cap. 7.1,2.	21 Să nu se depărteze* de ochii tăi, păstrează-le** în adâncul inimii tale!	10 ca nu cumva străinii să se sature cu averea ta și roadele trudei tale să intre în casa altuia ⁱ ,	
22 *Cap. 3.22.	22 Pentru că ele sunt viață* pen-	11 și să jelești la sfârșitul tău, când carnea ta și trupul tău vor pieri,	

^a Sau „Înțelepciunea este cel mai important lucru“ ^b Sau „învățătura“ ^c Lit. plural ^d Sau „decât tot ce păzești tu“ ^e Lit. „sunt“ ^f Sau „vor fi bine întărite“ ^g Lit. „neted“ ^h Sau „Ca nu cumva să te gândești la cărarea vieții, căile ei sunt schimbătoare: nu le poți cunoaște“ ⁱ Sau „unui străin“

<p>12 *Cap. 1.29. **Cap. 1.25; 12.1.</p>	<p>12 și să zici: „Cum am urât* eu îndrumarea și a disprețuit** inima mea musturarea,</p>	<p>6 ☆ Mergi la furnică*, leneșule**, ia seama la căile ei și fii înțelept;</p>	<p>Ferește-te de lenevie</p>
<p>15 *Cânt. 4.12; 4.15.</p>	<p>13 și n-am ascultat de glasul învățătorilor mei, nici nu mi-am plecat urechea la cei care mă îndrumau!</p>	<p>7 ea, care nu are* nici o căpetenie, supraveghetor sau conducător,</p>	<p>6 *Iov 12.7. **Cap. 10.26; 13.4; 20.4.</p>
<p>18 *Deut. 24.5. Ecl. 9.9. **Mal. 2.14.</p>	<p>14 Eram deja aproape de orice rău, în mijlocul mulțimii și al adunării!“</p>	<p>8 își pregătește pâinea* vara și își adună hrana la seceriș.</p>	<p>7 *Cap. 30.27.</p>
<p>19 *Cânt. 2.9; 4.5; 7.3.</p>	<p>15 ☆ Bea ape din fântâna ta, și ape curgătoare* din puțul tău.</p>	<p>9 Până când*, leneșule, vei sta culcat? Când te vei scula din somnul tău?</p>	<p>8 *Cap. 10.5.</p>
<p>20 *Cap. 5.3. **Cap. 2.16.</p>	<p>16 Să se reverse izvoarele tale ca pâraiele de apă pe străzi?</p>	<p>10 Puțin somn, puțină ațipire, puțină încrucișare a mâinilor pentru odihnă,</p>	<p>9 *Cap. 24.33; 24.34.</p>
<p>21 *2 Cr. 16.9. Iov 31.4. Ps. 119.168. Osea 7.2. Ev. 4.13.</p>	<p>17 Să fie numai ale tale, nu și ale străinilor care sunt cu tine!</p>	<p>11 și sărăcia* ta va veni ca un hoț și lipsa ta ca un om înarmat.</p>	<p>11 *Cap. 10.4; 13.4; 20.4.</p>
<p>22 *Num. 32.23 Ps. 7.15; 9.15</p>	<p>18 Izvorul tău să fie binecuvântat și bucură-te* de soția tinereții** tale.</p>	<p>12 ☆ Un om al lui Belial, un om rău este cel care umblă cu înșelăciunea gurii;</p>	<p>Ferește-te de răutate</p>
<p>23 *Iov 4.21; 36.12.</p>	<p>19 Ca o cerboaică* iubită și o căprioară plăcută, sânii ei să-ți facă plăcere în orice timp, fii îmbătat neîncetat de dragostea ei.</p>	<p>13 el clipește* din ochi, vorbește cu picioarele lui, face semne cu degetele.</p>	<p>13 *Iov 15.12. Ps. 35.19. Cap. 10.10.</p>
<p>Despre garanție</p>	<p>20 Și de ce, fiul meu, să fii îmbătat de o femeie străină* și să îmbrățișezi sânul alteia***?</p>	<p>14 Înșelăciuni* sunt în inima lui; el uneltește răul** în orice timp, seamănă† neînțelegeri.</p>	<p>14 *Cap. 17.20. **Cap. 3.29. Mica 2.1. †Cap. 16.28.</p>
<p>1 *Cap. 11.15; 17.18; 20.16; 22.26; 27.13.</p>	<p>21 ☆ Deoarece căile* omului sunt înaintea ochilor Domnului și El cumpănește toate cărările lui.</p>	<p>15 De aceea nenorocirea* lui va veni deodată, într-o clipă va fi zdrobit** și fără îndreptare†.</p>	<p>15 *Cap. 24.22. **Is. 30.13. Ier. 19.11. †2 Cr. 36.16.</p>
<p>4 *Ps. 132.4.</p>	<p>22 Pe cel rău propriile* lui nelegiuiri îl vor prinde și va fi ținut cu funiile păcatului său.</p>	<p>16 ☆ Aceste șase lucruri le urăște Domnul, da, șapte sunt o urăciune pentru sufletul Său:</p>	<p>17 *Ps. 18.27. **Ps. 31.18; 120.2. †Deut. 19.10 Is. 1.15; 59.7</p>
<p>5 *Ps. 91.3; 124.7.</p>	<p>23 El va muri* din lipsă de îndrumare și se va rătăci în mărirea nebuniei lui.</p>	<p>17 ochii* mândri, o limbă** mincinoasă, și mâini† care varsă sânge nevinovat,</p>	<p>17 *Ps. 27.12. Cap. 19.5.</p>
	<p>6 Fiul meu, dacă te-ai pus garant* pentru aproapele tău, dacă ai bătut palma cu un străin,</p>	<p>18 o inimă* care uneltește planuri rele, picioare** care se grăbesc să alerge la rău,</p>	<p>18 *Gen. 6.5. Ps. 36.4. **Rom. 3.15</p>
	<p>2 ești prins în cursă prin cuvintele gurii tale, ești înlănțuit de cuvintele gurii tale;</p>	<p>19 un martor* fals care suflă minciuni și cel care seamănă neînțelegeri între frați.</p>	<p>Ferește-te de adulter</p>
	<p>3 fă aceasta acum, fiul meu, și eliberează-te, pentru că ai căzut în mâna aproapelui tău: du-te, smereste-te^b și insistă pe lângă aproapele tău.</p>	<p>20 ☆ Fiul meu, păzește* porunca tatălui tău și nu părăsi învățătura^c mamei tale!</p>	<p>20 *Cap. 1.8. Ef. 6.1.</p>
	<p>4 Nu da somn* ochilor tăi, nici ațipire pleoapelor tale.</p>	<p>21 Leagă-le* neîncetat de inima ta, prinde-le în jurul gâtului tău!</p>	<p>21 *Cap. 3.3; 7.3.</p>
	<p>5 Eliberează-te, ca o căprioară din mâna vânătorului și ca o pasăre* din mâna păsărarului.</p>	<p>22 Când vei merge, te va conduce*; când vei dormi, te va păzi**; și când te vei trezi, va vorbi cu tine.</p>	<p>22 *Cap. 3.23; 3.24. **Cap. 2.11.</p>
		<p>23 Pentru că porunca* este o lampă și învățătura o lumină; și</p>	<p>23 *Ps. 19.8; 119.105.</p>

^a Sau „unei străine“ ^b Sau „supune-te“ ^c Lit. „legea“; ebr. „tora“

	muștrările îndrumării ^a sunt calea vieții:	5 ca ele să te ferească* de femeia străină, de străina care lingușește prin cuvintele ei.	5 *Cap. 2.16; 5.3; 6.24.
24 *Cap. 2.16; 5.3; 7.5.	24 ca să te păzească* de femeia rea, de limba lingușitoare a femeii străine.	6 ✨ Pentru că la fereastra* casei mele am privit printre** zăbrelile mele	6 *Jud. 5.28. **Cânt. 2.9.
25 *Mt. 5.28. **2 Imp. 9.30 Ier. 4.30. Ezec. 23.40.	25 Nu-i pofti* frumusețea în inima ta, nici să nu te prindă cu pleoapele** ei.	7 și am zărit printre cei neîncercați ^d , am observat printre fiii un tânăr fără* minte ^b ,	7 *Cap. 6.32; 9.4,16.
26 *Cap. 29.3. **Gen. 39.14 Cap. 7.23. Ezec. 13.18.	26 Pentru că printr-o* femeie curvă <i>omul ajunge</i> doar la o bucată de pâine și soția altuia vânează** sufletul scump.	8 trecând pe strada apropiată de colțul* ei și mergea pe cale spre casa** ei,	8 *Vers. 12. **Vers. 27.
	27 ✨ Poate un om să ia foc în sân și să nu-i ardă hainele?	9 în amurg*, în seara zilei, în întunecimea nopții și în întuneric.	9 *Iov 24.15.
	28 Poate cineva să umble pe cărbuni aprinși și să nu-și frigă picioarele?	10 Și, iată, l-a întâmpinat o femeie având înfățișarea* unei curve și inima șireată.	10 *Gen. 38.14; 38.15. 1 Tim. 2.9.
29 *Ezec. 18.6; 33.26. **Cap. 16.5.	29 Așa și cel care intră* la soția aproapelui său: oricine se va atinge de ea nu va fi** nevinovat.	11 Era gălăgioasă* și fără astâmpăr; picioarele nu-i stăteau** acasă:	11 *Cap. 9.13. **1 Tim. 5.13 Tit 2.5.
30 *Iov 38.39.	30 Nu este disprețuit un hoț, dacă fură ca să-și sature* sufletul când este flămând;	12 când afară*, când în piețe; și pândează** la orice colț.	12 *Cap. 9.14. **Cap. 23.28
31 *Ex. 22.1,4.	31 iar <i>dacă</i> este prins, va da* înapoi înșeptit; va da toată averea casei lui.	13 Și l-a apucat și l-a sărutat și cu față* nerușinată ^c i-a zis:	13 *Cap. 21.29.
32 *Cap. 7.7. **Cap. 7.22; 7.23.	32 Oricine comite adulter cu o femeie este fără minte ^{b*} ; cel care o face își distruge** propriul său suflet.	14 „Am jertfe de pace cu mine; astăzi* mi-am împlinit promisiunile.	14 *Lev. 7.16.
	33 Va căpăta rană și dispreț și nu i se va șterge rușinea.	15 De aceea am ieșit să te întâlnesc, să-ți caut stăruitor ^f fața și te-am găsit!	
34 *Cap. 27.4. Cânt. 8.6. **Cap. 11.4.	34 Pentru că gelozia* este furia bărbatului și el nu va cruța în ziua** răzbunării.	16 Mi-am împodobit patul cu cuverturi* tapitate, de in** colorat, din Egipt;	16 *Cap. 31.22. **Is. 19.9. Ezec. 27.7.
	35 Nu se va uita la nici un preț de răscumpărare ^c , nici nu va fi mulțumit, chiar dacă <i>îți</i> vei înmulți darurile.	17 mi-am stropit așternutul cu mir*, aloe și scorțișoară.	17 *Ps. 45.8.
Adulterul și urmările lui	7 Fiul meu, păzește* cuvintele mele și păstrează cu tine poruncile mele!	18 Vino să ne îmbătăm de iubire ^g până dimineața, să ne desfătăm cu dezmierdări.	
1 *Cap. 2.1; 6.20	2 Păzește* poruncile mele și trăiește; și învățătura mea, ca lumina** ochiului tău.	19 Pentru că soțul nu este acasă; a plecat într-o călătorie lungă,	20 *Gen. 42.35.
2 *Lev. 18.5. Cap. 4.4. Is. 55.3. **Deut. 32.10	3 Leagă-le* la degetele tale, scrie-le** pe tăblița inimii tale!	20 a luat punga de bani* cu el, va veni acasă în ziua de lună plină“.	
3 *Deut. 6.8; 11.18. Cap. 6.21. **Cap. 3.3.	4 Spune înțelepciunii: „Tu ești sora mea!“ Și numește inteligența ruda <i>ta</i> ,	21 Cu ispitirea ei multă, ea l-a ademenit; cu lingușirea* buzelor ei, l-a convins.	21 *Ps. 12.2. Cap. 5.3.
		22 El a mers deodată după ea, cum merge un bou la înjunghiere și ca un cerb care aleargă spre cursă ^h ,	

^a Sau „disciplinei“ ^b Fără înțelegere; lit. „fără inimă“ (și în celelalte locuri) ^c Sau „ispășire“ sau „satisfacție“ ^d Sau „simpli“ ^e Lit. „și-a întărit fața și“ ^f Sau „devreme“ ^g Sau la plural ^h Sau „ca butucii pentru corectarea nebunului“; sau „ca un nebun la corectare în butuci“

23 *Ecl. 9.12.	23 până când o săgeată îi străpunge ficatul: cum se grăbește o pasăre* spre laț și nu știe că își pierde viața.	12 ✨ Eu, înțelepciunea, locuiesc cu chibzuința și găsesc cunoștința <i>care vine din</i> cugetare.	
24 *Cap. 5.7.	24 ✨ Și acum, fiilor, ascultați-mă* și luați aminte la cuvintele gurii mele.	13 Temerea* de Domnul este urârea răului. Eu urâsc mândria** și îngâmfarea și calea† rea și gura†† înșelătoare ^d .	13 *Cap. 3.7; 16.6. **1 Sam. 2.3 Cap. 16.18. Is. 13.11. †Cap. 15.9. ††Cap. 6.12.
25 *Cap. 5.8.	25 Să nu ți se abată* inima pe căile ei, să nu rătăcești pe cărările ei.	14 Ale mele sunt sfatul și înțelepciunea sănătoasă: eu sunt inteligența; eu am* putere.	14 *Ecl. 7.19; 9.16.
26 *Neem. 13.26	26 Pentru că ea a doborât pe mulți, răbindu-i, și toți cei uciși* de ea au fost puternici ^a .	15 Prin mine împărătesc* împărății și dau hotărâri drepte conducătorii.	15 *2 Cr. 1.10. Dan. 2.21. Rom. 13.1.
27 *Cap. 2.18; 5.5; 9.18	27 Casa* ei este calea ^b spre Locuința morților, coborând la camerele morții.	16 Prin mine stăpânesc căpeteniile și cei mari, toți judecătorii pământului.	
Strigarea înțelepciunii	8 Nu strigă înțelepciunea* și nu face priceperea să i se audă glasul?	17 ✨ Eu iubesc* pe cei care mă iubesc și cei care mă caută** stăruitor ^c mă vor găsi.	17 *1 Sam. 2.30 Ioan 14.21. **Cap. 2.4. Ioan 7.37. Iac. 1.5.
1 *Cap. 1.20.	2 Își ia locul pe vârful locurilor înalte*, pe drum, la răspântii;	18 Bogății* și onoare sunt cu mine, bunuri** statornice ^f și dreptate.	18 *Cap. 3.16. **Mt. 6.33.
2 *Cap. 9.3.	3 lângă* porți, la intrarea cetății, la trecerea spre uși, ea strigă tare:	19 Rodul meu este mai bun* decât aurul fin, da, decât aurul curat; și câștigul meu, decât argintul** ales.	19 *Iov 28.15. Cap. 3.14. Vers. 10. **Cap. 10.20
3 *Iov 29.7.	4 „Către voi, oamenilor, strig! Și glasul meu este către fiii oamenilor!	20 Eu umblu pe calea dreptății, în mijlocul cărărilor judecății,	
5 *Cap. 1.4. **Cap. 1.22; 1.32; 3.35.	5 Voi, cei simpli*, înțelegeți chibzuința; și voi, nebunilor**, fiți înțelegători cu inima!	21 ca să fac pe cei care mă iubesc să moștenească avere; și le voi umple* vistieriile.	21 *Cap. 24.4.
6 *Cap. 22.20.	6 Ascultați, pentru că voi vorbi lucruri* mărețe și deschiderea buzelor mele va fi <i>pentru</i> lucruri drepte;	22 ✨ Domnul mă avea la începutul* căii Sale, înaintea lucrărilor ^g Sale de demult.	Originea înțelepciunii
7 *Ps. 37.30. Ioan 8.14.	7 pentru că cerul gurii mele va rosti adevăr*, iar răutatea este o urâciune pentru buzele mele.	23 Din eternitate am fost unsă*, de la început, înainte** de a fi pământul.	22 *Iov 28.27. Ps. 104.24. Ioan 1.1.
	8 Toate cuvintele gurii mele sunt în dreptate, nu este nimic sucit sau stricat în ele.	24 Când nu erau adâncuri* am fost născută, când nu erau izvoare bogate în apă.	23 *Ps. 2.6. **Ioan 17.5.
	9 Toate sunt clare pentru cel care pricepe și drepte pentru cei care găsesc cunoștință.	25 Înainte* de a fi fost întemeiați munții, înaintea dealurilor, am fost născută,	24 *Gen. 1.2. Ex. 15.5. Iov 38.16.
10 *Cap. 3.14; 3.15. Vers. 19.	10 Primiți îndrumarea mea, și nu* argintul, și cunoștință mai bine decât aurul ales:	26 când El încă nu făcuse pământul, nici câmpiile, nici începutul pulberii lumii ^h .	25 *Iov 15.7,8.
11 *Iov 28.15. Ps. 19.10; 119.127. **Cap. 3.15; 16.16.	11 pentru că înțelepciunea este mai bună* decât rubinele ^c și toate lucrurile** de dorit nu sunt egale cu ea.	27 ✨ Când El pregătea* cerurile, eu eram acolo; când trăgea** un cerc pe fața adâncului,	27 *Cap. 3.19. **Iov 26.10. Is. 40.22.
		28 când așeza norii sus, când	

^a Sau „sunt mulți“ ^b Lit. „sunt căile“ ^c Sau „coralii“, „perlele“ ^d Sau „gura înșelăciunilor“ ^e Sau „devreme“ ^f Sau „strălucitoare“ ^g Lit. „facierilor“ ^h Lit. „pulberii lumii locuite“

<p>29 *Gen. 1.9. Iov 38.10. Ps. 104.9. **Iov 38.6. Ier. 5.22.</p>	<p>fântânile adâncului deveneau tari, 29 când impunea* mării hotărârea Sa, ca apele să nu treacă peste porunca Lui, când stabilea temeliile** pământului,</p>	<p>tră** pe un înțelept, și te va iubi. 9 Dă unui înțelept, și el va deveni mai înțelept; învață pe un om drept, și el va spori* în învățatură.</p>	<p>8 **Ps. 141.5. Cap. 10.8. 9 *Mt. 13.12.</p>
<p>30 *Ioan 1.1,2; 1.18. **Mt. 3.17. Col. 1.13.</p>	<p>30 atunci eu Îi eram* meșter^a și zilnic eram desfătarea** Sa, veselindu-mă întotdeauna înaintea Lui,</p>	<p>10 Temerea de Domnul este începutul^g* înțelepciunii și cunoștința Celui Sfânt^h este inteligență.</p>	<p>10 *Iov 28.28. Ps. 111.10. Cap. 1.7.</p>
<p>31 *Ps. 16.3.</p>	<p>31 veselindu-mă în partea^b locuită a pământului Său; și desfătările* mele erau în fiii oamenilor.</p>	<p>11 Pentru că prin* mine, zilele ți se vor înmulți și ți se vor adăuga ani de viață.</p>	<p>11 *Cap. 3.16; 10.27.</p>
<p>32 *Ps. 119.1,2; 128.1,2. Lc. 11.28.</p>	<p>32 ✠ Și acum, fiilor, ascultați-mă, și ferice* de cei care țin căile mele!</p>	<p>12 Dacă ești înțelept, pentru tine însuți ești înțelept*; și <i>dacă</i> ești batjocoritor**, singur vei suferi.</p>	<p>12 *Iov 35.6,7. Cap. 14.14; 16.26. **Cap. 19.29</p>
<p>34 *Cap. 3.13; 3.18.</p>	<p>33 Ascultați îndrumarea și fiți înțelepți și n-o respingeți. 34 Ferice* de omul care mă ascultă, veghind zilnic la porțile mele, așteptând^c la ușorii ușilor mele.</p>	<p>13 ✠ Femeia nebună este gălăgioasă*; ea este proastă și nu știe** nimic.</p>	<p>13 *Cap. 7.11. **Cap. 5.6.</p>
<p>35 *Cap. 4.22. Ioan 17.3. **Cap. 3.4; 12.2.</p>	<p>35 Pentru că cine* mă găsește, găsește viața și va obține** bunăvoința Domnului.</p>	<p>14 Și se așază la intrarea casei sale, pe un scaun, în locurile înalte* ale cetății,</p>	<p>14 *Vers. 3.</p>
<p>36 *Cap. 1.31,32. Iov 35.6. **Cap. 5.12. †Cap. 21.6.</p>	<p>36 Dar cine păcătuiește împotriva mea^d își face rău* sufletului său. Toți cei care mă urăsc** iubesc† moartea“.</p>	<p>15 ca să cheme pe trecătorii care merg drept pe căile lor: 16 „Cine* este nepriceput să se abată încoace!“ Și celui fără minte, ea îi zice: 17 „Dulci sunt apele furate și pâinea* <i>mâncată</i> pe furișⁱ este plăcută!“</p>	<p>16 *Vers. 4. 17 *Cap. 20.17.</p>
<p>Chemarea prietenoasă a înțelepciunii</p>	<p>9 Înțelepciunea^e și-a construit* casa, a cioplit cei șapte stâlpi ai ei;</p>	<p>18 Dar el nu știe că acolo sunt morții^j; <i>că</i> oaspeții ei sunt în adâncurile* Locuinței morților.</p>	<p>18 *Cap. 2.18; 7.27.</p>
<p>1 *Mt. 16.18. Ef. 2.20-22. 1 Pet. 2.5.</p>	<p>2 și-a înjunghiat* jertfa^f, și-a amestecat** vinul, și-a pregătit† și masa.</p>	<p>10 * Proverbele lui Solomon. Un fiu înțelept* îl înveselește pe tată, dar un fiu nebun** este mahnirea mamei sale.</p>	<p>Binecuvântarea dreptății, blestemul păcatului</p>
<p>2 *Mt. 22.4. **Cânt. 8.2. Cap. 23.30. †Ps. 23.5. Lc. 14.16,17.</p>	<p>3 Și-a trimis* slujnicele; ea strigă** pe vârfurile locurilor înalte ale cetății:</p>	<p>2 Comorile* răutății nu folosesc la nimic, dar dreptatea** scapă de la moarte.</p>	<p>1 *Cap. 15.20. **Cap. 17.25. 2 *Ps. 49.7. Cap. 11.4. Lc. 12.19,20. **Dan. 4.27.</p>
<p>3 *Rom. 10.15. **Cap. 8.1,2.</p>	<p>4 „Cine* este nepriceput să vină aici!“ Celui fără minte îi zice:</p>	<p>3 Domnul nu va îngădui* să flămânzească sufletul celui drept, dar respinge** lăcomia celor răi.</p>	<p>3 *Ps. 34.9,10; 37.25. Cap. 28.25. Mt. 6.33. **Ps. 112.10.</p>
<p>4 *Cap. 6.32. Mt. 11.25. 5 *Cânt. 5.1. Is. 55.1. Ioan 6.27.</p>	<p>5 „Veniți, mâncați* din pâinea mea și beți din vinul pe care l-am amestecat.</p>	<p>4 Cine lucrează cu mână* leneșă sărăcește, dar mâna celor harnici** îmbogățește.</p>	<p>4 *Cap. 12.24. **Cap. 13.4.</p>
<p>8 *Cap. 15.12. Mt. 7.6.</p>	<p>6 Lăsați nebunia și trăiți; și mergeți pe calea inteligenței!“ 7 ✠ Cine corectează pe un batjocoritor își dobândește rușine; și cine muștră pe cel rău își <i>dobândește</i> o pată. 8 Nu muștra* pe un batjocoritor, ca nu cumva să te urască. Mus-</p>	<p>5 Cine adună vara este un fiu înțelept, cine doarme la seceriș este un fiu* care face rușine. 6 Pe capul* celui drept sunt binecuvântări, dar gura** celor răi acoperă violența^k.</p>	<p>5 *Cap. 12.4; 17.2; 19.26. 6 *Est. 6.8. **Vers. 11.</p>

^a Sau „copilașul dragostei Lui“ ^b Lit. „lumea“ ^c Sau „pășind“ ^d Sau „cine nu mă are“ ^e Lit. plural ^f Lit. „înjunghierea“ ^g Sau „principiul“ ^h Sau „celor sfinte“ ⁱ Lit. „pâinea tănuirilor“ ^j Sau „umbrele“ ^k Sau „violența acoperă gura celor răi“ (și în vers.11)

PROVERBE 10:7

<p>7 *Ps. 112.6. **Ps. 9.5,6. Ecl. 8.10.</p>	<p>7 Amintirea* celui drept va fi spre binecuvântare, dar numele** celor răi va putrezi.</p>	<p>23 Pentru nebun este ca o joacă* să facă răutate, dar un om priceput are înțelepciune.</p>	<p>23 *Cap. 2.14; 14.9; 15.21.</p>
<p>8 *Cap. 9.8. Mt. 7.24.</p>	<p>8 Cel înțelept* cu inima primește porunci, dar cel nebun cu buzele va cădea.</p>	<p>24 De ce se teme* cel rău, <i>aceea</i> i se va întâmpla, dar dorința** celor drepti va fi împlinită.</p>	<p>24 *Iov 15.20. Is. 66.4. **Ps. 145.19 Mt. 5.6. 1 Ioan 5.14.</p>
<p>9 *Ps. 23.4. Cap. 3.23. Is. 33.15,16. **Mt. 10.26. 1 Tim. 5.25.</p>	<p>9 Cine umblă* în integritate umblă în siguranță, dar cine își sucește** căile va fi cunoscut.</p>	<p>25 Cum^d trece vârtejul, așa nu mai este* cel rău; dar cel drept <i>are</i> o temelie** pentru totdeauna.</p>	<p>25 *Iov 21.18. Ps. 37.9,10; 58.9. **Ps. 15.5. Cap. 12.3. Mt. 7.24,25; 16.18.</p>
<p>10 *Ps. 35.19. Cap. 6.13.</p>	<p>10 Cine face* cu ochiul provoacă mâhnire și cel nebun cu buzele va cădea.</p>	<p>26 Ca oțetul pentru dinți și ca fumul pentru ochi, așa este lenesul* pentru cei care îl trimit.</p>	<p>26 *Cap. 26.6. 27 *Cap. 9.10,11. **Iov 15.32; 15.33; 22.16. Ps. 55.23. Ecl. 7.17.</p>
<p>11 *Ps. 37.30. Cap. 13.14; 18.4. **Ps. 107.42.</p>	<p>11 Gura* celui drept este un izvor de viață, dar gura** celor răi acoperă violența.</p>	<p>27 Temerea* de Domnul lungeste zilele, dar anii** celor răi vor fi scurtați.</p>	<p>27 *Cap. 11.23. **Iov 8.13; 11.20. Ps. 1.6; 37.20; 112.10. Cap. 11.7.</p>
<p>12 *Cap. 17.9. 1 Cor. 13.4. 1 Pet. 4.8.</p>	<p>12 Ura stârnește certuri, dar dragostea* acoperă toate fărădelegile.</p>	<p>28 Speranța* celor drepti este bucurie, dar așteptarea** celor răi va pieri.</p>	<p>28 *Cap. 37.22; 37.29; 125.1. Cap. 2.21.</p>
<p>13 *Cap. 19.29; 26.3.</p>	<p>13 Înțelepciunea se găsește pe buzele celui inteligent, dar o nua* este pentru spatele celui fără minte.</p>	<p>29 Calea Domnului este putere pentru cel integru, dar distrugere pentru lucrătorii nelegiurii.</p>	<p>30 *Ps. 37.30. **Cap. 17.20.</p>
<p>14 *Cap. 18.7; 21.23.</p>	<p>14 Înțelepții păstrează cunoștința, dar gura* nebunului este distrugere apropiată.</p>	<p>30 Cel drept* niciodată nu se va clătina, dar cei răi nu vor locui în țară^e.</p>	<p>30 *Ecl. 12.10.</p>
<p>15 *Iov 31.24. Ps. 52.7. Cap. 18.11. 1 Tim. 6.17.</p>	<p>15 Averea* bogatului este ceta-tea sa tare; distrugerea săracilor^a este sărăcia lor.</p>	<p>31 Gura* celui drept scoate înțelepciune, dar limba înșelătoare** va fi tăiată.</p>	<p>31 *Ecl. 12.10.</p>
<p>16 *Cap. 26.24. **Ps. 15.3.</p>	<p>16 Munca celui drept este pentru viață; câștigul celui rău <i>este</i> pentru păcat.</p>	<p>32 Buzele celui drept cunosc ce* este plăcut, dar gura celor răi este înșelăciune^f.</p>	<p>Fericirea celor drepti, nenorocirea celor răi</p>
<p>17 *Iov 11.2. Cap. 18.21. Ecl. 5.3. **Cap. 17.27 Iac. 1.19; 3.2</p>	<p>17 Respectarea îndrumării^b este cărarea spre viață, dar cine părăsește mustrarea se rătăcește.</p>	<p>1 O balanță* falsă este o urâciune pentru Domnul, dar o greutate^g plină^h este desfătarea Lui.</p>	<p>1 *Lev. 19.35. Deut. 25.13-16 Cap. 16.11.</p>
<p>18 *Cap. 26.24. **Ps. 15.3.</p>	<p>18 Cine acoperă* ura <i>are</i> buze mincinoase și cine răspândește** defăimarea este nebun.</p>	<p>2 <i>Când</i> vine mândria*, atunci vine și rușinea; dar înțelepciunea este cu cei smeriți.</p>	<p>2 *Cap. 15.33; 16.18; 18.12. Dan. 4.30,31</p>
<p>19 *Iov 11.2. Cap. 18.21. Ecl. 5.3. **Cap. 17.27 Iac. 1.19; 3.2</p>	<p>19 În mulțimea* vorbelor nu lipsește păcatul, dar cine își stăpânește** buzele lucrează înțelept.</p>	<p>3 Integritatea* celor drepti îi călăuzește, dar viclenia** celor necredincioși îi distruge.</p>	<p>3 *Cap. 13.6. **Cap. 19.3; 22.12.</p>
<p>20 *Cap. 5.23. Osea 4.6.</p>	<p>20 Limba celui drept este argint ales; inima celor răi este puțin lucru.</p>	<p>4 Averea nu folosește* în ziua mâniei, dar dreptatea** scapă de la moarte.</p>	<p>4 *Cap. 10.2. Ezec. 7.19. Teș. 1.18. **Gen. 7.1.</p>
<p>21 *Cap. 5.23. Osea 4.6.</p>	<p>21 Buzele celui drept păstoresc pe mulți, dar nebunii mor* din lipsă de minte.</p>	<p>5 Dreptatea celui integru îi netezește* calea, dar cel rău cade** prin propria lui răutate.</p>	<p>5 *Cap. 3.6. **Cap. 5.22. Ecl. 10.8.</p>
<p>22 *Gen. 24.35; 26.12. Deut. 8.18. Ps. 37.22.</p>	<p>22 Binecuvântarea* Domnului îmbogățește și El nu adaugă nici o durere^c la ea.</p>	<p>6 Dreptatea celor drepti îi eliberează, dar cei înșelători sunt prinși în propria lor lăcomie.</p>	<p>7 *Cap. 10.28.</p>
<p>23 *Gen. 24.35; 26.12. Deut. 8.18. Ps. 37.22.</p>	<p>23 Când moare* un om rău, <i>îi</i></p>	<p>7 Când moare* un om rău, <i>îi</i></p>	<p>7 *Cap. 10.28.</p>

^a Neajutorati, istoviti ^b Sau „a disciplinei“ ^c Sau „și truda nu adaugă nimic“ ^d Sau „îndată ce“ ^e Sau „pe pământ“ ^f Lit. plural ^g Lit. „o piatră“ ^h Sau „perfectă“

7 **Iov 8.13.	piere așteptarea, și speranța celor păcătoși piere**.	23 Dorința celor drepti este numai bine; așteptarea* celor răi este mânie.	23 *Cap. 10.28. Rom. 2.8,9.
8 *Cap. 21.18.	8 Cel drept* este scăpat din necaz și cel rău vine în locul lui.	24 Este unul care împrăstie* și totuși crește ¹ ; și este unul care oprește mai mult decât este drept, dar numai spre lipsă.	24 *Ps. 112.9.
10 *Est. 8.15. Cap. 28.12; 28.28.	9 Fățarnicul ^a distruge pe aproapele ^b său cu gura sa; dar cei drepti sunt eliberați prin cunoștință.	25 Sufletul care binecuvântează* va fi săturat și cel care udă** pe alții va fi udat și el.	25 *Cap. 3.9,10. 2 Cor. 9.6,7. **Mt. 5.7.
11 *Cap. 29.8.	10 Când* le merge bine celor drepti, cetatea se bucură; și când pier cei răi este strigat de bucurie.	26 Cel care reține grâul este blestemat* de popor; dar binecuvântarea** este pe capul celui care-l vinde†.	26 *Cap. 24.24. Amos 8.5,6. **Iov 29.13. †Gen. 42.6.
13 *Lev. 19.16. Cap. 20.19. 1 Tim. 5.13.	11 Cetatea* se înalță prin binecuvântarea celor drepti, dar se surpă prin gura celor răi.	27 Cine caută stăruitor binele caută bunăvoință; dar răul va veni peste cel care-l caută* cu stăruință.	27 *Est. 7.10. Ps. 7.15,16; 57.6.
14 *1 Imp. 12.1. Cap. 15.22; 24.6.	12 Cine disprețuiește pe aproapele său este fără inimă ^c ; dar omul priceput tace.	28 Cine se încrede* în bogățiile lui va cădea, dar cei drepti** vor înverzi ca frunza.	28 *Iov 31.24. Ps. 52.7. **Ps. 1.3; 92.12.
15 *Cap. 6.1.	13 Cine umblă cu vorba* dezvăluie lucruri ascunse, dar cel cu duh credincios ascunde lucrul.	29 Cine își tulbură* casa va moșteni** vânt; și nebunul† va fi slujitorul celui înțelept cu inima.	29 *Cap. 15.27. **Ecl. 5.16. †Cap. 14.19.
16 *Cap. 31.28; 31.30.	14 Unde nu este sfat*, poporul cade; dar mulțimea sfătuitorilor dă siguranță ^d .	30 Rodul celui drept este un pom* al vieții și cel înțelept** câștigă suflete ¹ .	30 *Cap. 3.18. **Dan. 12.3. 1 Cor. 9.19. Iac. 5.20.
17 *Mt. 5.7; 25.34.	15 Îi va merge rău celui care se pune garant* pentru altul ^e , dar cel care îl urăște pe cel care se pune garant este în siguranță.	31 Iată, cel drept* va fi răsplătit pe pământ: cu atât mai mult răul și păcătosul!	31 *2 Sam. 22.21; 22.25. Ier. 25.29. 1 Pet. 4.17; 4.18.
18 *Osea 10.12. Gal. 6.8,9. Iac. 3.18.	16 Femeia plăcută* dobândește ^f onoare și cei violenți dobândesc bogății.	12 Cine iubește disciplina iubește cunoștința, dar cine urăște mustrea este prost.	
19 *Cap. 10.16; 12.28. **Cap. 21.16 Rom. 6.23. Iac. 1.15.	17 Omul milos* își face bine sufletului său, dar cel crud își tulbură propria carne.	2 Cel bun* va primi bunăvoința Domnului, dar pe omul uneltitor de rele îl va condamna.	2 *Cap. 8.35.
20 *1 Cr. 29.17.	18 Cel rău face o lucrare înșelătoare ^g , dar cine seamănă* dreptate are o răsplată sigură.	3 Omul nu se va întări prin răutate, dar rădăcina* celor drepti nu se va clătina.	3 *Cap. 10.25.
21 *Cap. 16.5. **Ps. 112.2.	19 Așa cum dreptatea* duce spre viață, tot așa cine urmărește** răul o face spre moartea sa.	4 Femeia vrednică ^k * este o cunună pentru soțul ei, dar cea care îi face rușine este ca putregaiul** în oasele lui.	4 *Cap. 31.11; 31.23. 1 Cor. 11.7. **Cap. 14.30 Hab. 3.16.
	20 Cei stricați cu inima sunt o urâciune pentru Domnul, dar cei corecți* în calea lor sunt desfătarea Lui.	5 Gândurile celor drepti sunt drepte; sfaturile celor răi sunt înșelăciune.	6 *Cap. 1.11; 1.16,18. **Cap. 14.3.
	21 Hotărât ^h , cel rău nu va fi considerat* nevinovat, dar sămânța** celor drepti va fi salvată.	6 Cuvintele* celor răi sunt curse ca să verse sânge, dar gura** celor drepti îi va scăpa.	7 *Iov 34.25. Ps. 37.36,37. Cap. 11.21. Mt. 7.24-27.
	22 O femeie frumoasă și fără minte este ca un inel de aur în râtul unui porc.	7 Răsturnați-i pe cei răi* și nu	

^a Sau „Cel neevlavios“, „Profanul“ ^b Sau „pe prietenul“ ^c Sau „minte“ ^d Sau „victorie“ ^e Sau „pentru un străin“ ^f Sau „păstrează“ ^g Sau „care îl amăgește“ ^h Lit. „Mână-n mână“ ⁱ Sau „câștigă“ ^j Sau „cine câștigă suflete este înțelept“ ^k Sau „virtuoasă“

	vor <i>mai</i> fi; dar casa celor drepti va rămâne.	desfătarea Lui.	
8 *1 Sam. 25.17	8 Un om este prețuit după înțelepciunea lui, dar cel cu inima ^{a*} stricată va fi disprețuit.	23 Un om chibzuit* ascunde cunoștința, dar inima nebunilor vestește nebunia.	23 *Cap. 13.16; 15.2.
9 *Cap. 13.7.	9 Mai bine* cel smerit și care are un slujitor, decât cel care se consideră mare și duce lipsă de pâine.	24 Mâna celor harnici va conduce, dar lenevia* va da tribut.	24 *Gen. 49.15. Cap. 10.4; 19.15.
10 *Deut. 25.4.	10 Un om drept* se îngrijește de viața animalului său, dar, în lăuntrul lor, cei răi sunt nemiloși.	25 Apăsarea* din inima omului o face să se plece, dar un cuvânt** bun o înveselește.	25 *Cap. 15.13. **Is. 50.4.
11 *Gen. 3.19. Cap. 6.32; 28.19.	11 Cine își ară* ogorul se va sătura cu pâine, dar cine umblă după deșertăciuni este fără minte.	26 Cel drept călăuzește pe ^e aproapele său, dar calea celor răi îi rătăcește.	27 *Cap. 13.4.
12 *Cap. 21.10. **Cap. 11.30	12 Cel rău dorește* câștigul ^b celor răi, dar rădăcina** celor drepti este roditoare.	27 Leneșul nu frige ce a vânat, dar averea* scumpă omului este pentru cel harnic.	
13 *Cap. 18.7. **2 Pet. 2.9.	13 În greșeala cu buzele este o cursă* rea, dar cel drept va ieși** din strâmtorare.	28 Pe cărarea* dreptății este viață și pe calea ei nu este moarte.	28 *Deut. 30.15 Ier. 21.8.
14 *Cap. 13.2. **Iov 34.11. Cap. 1.31. Is. 3.10,11. Osea 4.9.	14 Un om se satură* de bunuri prin rodul gurii <i>lui</i> ; și omului i se va da răsplata** mâinilor lui.	13 Un fiu* înțelept <i>ascultă</i> îndrumarea ^f tatălui <i>său</i> , dar cel batjocoritor** n-ascultă mustrarea.	1 *1 Sam. 2.25 Cap. 10.1. **Cap. 9.7,8; 15.12.
15 *Cap. 3.7. Lc. 18.11.	15 Calea* nebunului este dreaptă în ochii săi, dar cel înțelept ascultă sfatul.	2 Un om va mânca <i>ce este</i> bine din rodul gurii* <i>sale</i> , dar sufletul înșelătorilor <i>are parte de</i> violență ^g .	2 *Cap. 18.20.
16 *Cap. 29.11.	16 Supărarea* nebunului se cunoaște în ziua <i>ei</i> , dar un om chibzuit acoperă rușinea.	3 Cine își păzește* gura își păzește sufletul; distrugere va fi pentru cine își deschide larg buzele.	3 *Ps. 39.1. Cap. 21.23. Iac. 3.2.
17 *Cap. 14.5.	17 Cine rostește ^c adevărul* vestește dreptate, dar un martor fals vestește înșelăciune.	4 Sufletul leneșului dorește și <i>n-are</i> nimic*, dar sufletul celor harnici va fi săturat ^h .	4 *Cap. 10.4; 21.5.
18 *Ps. 57.4; 59.7; 64.3. **Cap. 4.22.	18 Cine vorbește cu ușurătate* este asemenea străpungerilor unei săbii, dar limba** înțeleptului este sănătate ^d .	5 Cel drept urăște minciuna*, dar cel rău** se face neplăcut și ajunge de rușine.	5 *Col. 3.9. **Cap. 3.35.
19 *Ps. 52.4,5. Cap. 19.9.	19 Buza adevărului va fi întărită pentru totdeauna, dar limba* minciunii este numai pentru o clipă.	6 Dreptatea îl păzește* pe cel care este integru pe cale, dar răutatea îl răstoarnă pe păcătos ⁱ .	6 *Cap. 11.3; 11.5,6.
21 *Ps. 91.10; 121.7. Cap. 1.33. 1 Pet. 3.13.	20 Înșelăciunea este în inima celor care urzesc răul, dar bucuria este pentru sfătuitorii la pace.	7 Unul face pe bogatul* și <i>n-are</i> nimic; altul face pe săracul** și <i>are</i> avere mare.	7 *Cap. 11.24; 12.9. Lc. 12.20,21. **Lc. 12.33. 2 Cor. 6.10.
22 *Cap. 6.17; 11.20. Apoc. 22.15.	21 Nici un rău* nu se va întâmpla celui drept, dar cei răi se vor umple de rău.	8 Răscumpărarea pentru viața unui om este bogăția sa; dar săracul n-aude mustrarea.	
	22 Buzele mincinoase sunt o urăciune* pentru D omnul, dar cei care lucrează după adevăr sunt	9 Lumina* celor drepti arde voioasă ^j , dar lampa celor răi se va stinge.	9 *Iov 18.5,6; 21.17. Cap. 24.20.
		10 Din mândrie vine numai ceartă ^k , dar înțelepciunea este cu cei care se lasă sfătuiți.	
		11 Averea* <i>care vine</i> prin deșertăciune scade, dar cine strânge	11 *Cap. 10.2; 20.21.

^a Sau „gândirea“ ^b Sau „prada“, „plasa“ ^c Lit. „sufală“ ^d Sau „alinare“ ^e Sau „cercetează mai mult decât“ ^f Sau „este rodul îndrumării“ ^g Sau „dorința necredincioșilor este violență“ ^h Lit. „se va îngrășa“ ⁱ Lit. „păcatul“ ^j Sau „se bucură“ ^k Sau „Numai din mândrie vine ceartă“

12 *Vers. 19.	prin muncă o va spori.	12 Speranța amânată îmbolnăvește inima, dar dorința împlinită* este un pom al vieții.	în căile lui Îl disprețuiește.	3 *Cap. 12.6.
13 *Num. 15.31 2 Cr. 36.16. Is. 5.24.		13 Cine disprețuiește* cuvântul se va distruge ^a , dar cine se teme de poruncă va fi răsplătit.	3 În gura nebunului este o nuia a mândriei, dar buzele* înțelepților îi păzesc.	
14 *Cap. 10.11; 14.27. **2 Sam. 22.6 Ps. 18.5.		14 Învățătura înțeleptului este un izvor* de viață, ca să abată de la lațurile** morții.	4 Unde nu sunt boi, ieslea este goală; dar mult câștig este în puterea bouului.	
15 *Ps. 111.10. Cap. 3.4.		15 Buna înțelegere ^b * aduce bunăvoință, dar calea celor înșelători este aspră.	5 Un martor credincios* nu va minți, dar un martor fals** rostește ^d minciuni.	5 *Apoc. 1.5; 3.14. **Ex. 20.16; 23.1. Cap. 6.19; 12.17.
16 *Cap. 12.23; 15.2.		16 Orice <i>om</i> chibzuit* lucrează cu cunoștință, dar nebunul își dă de gol nebunia.	6 Un batjocoritor caută înțelepciune și nu este, dar cunoștința* este ușoară pentru cel inteligent.	6 *Cap. 8.9; 17.24.
17 *Cap. 25.13.		17 Solul rău cade în nenorocire, dar trimisul credincios* aduce sănătate.	7 Depărtează-te* de cel nebun, pentru că nu pe buzele lui găsești cunoștința.	7 *Cap. 23.9.
18 *Cap. 15.5.		18 Sărăcia și rușinea vor fi pentru cine refuză* îndrumarea, dar cine ia seama la muștrare va fi onorat.	8 Înțelepciunea celui chibzuit este să-și înțeleagă calea, dar nebunia nebunilor este înșelăciune.	
19 *Vers. 12.		19 Dorința împlinită* este dulce pentru suflet; dar este o urâciune pentru nebuni să se depărteze de rău.	9 Nebunii* își bat joc de păcat, dar între cei drepți este bunăvoință.	9 *Cap. 10.23.
20 *Cap. 2.20; 15.31.		20 Cine umblă* cu înțelepții devine înțelept, dar cine se însoțește cu nebunii își va face rău.	10 Inima își cunoaște propria amărăciune ^c și un străin nu se amestecă în bucuria ei.	
21 *Ps. 32.10; 54.5. Is. 47.11.		21 Răul* urmărește pe păcătoși; dar binele celor drepți va fi răsplătit.	11 Casa* celor răi va fi răsturnată, dar cortul celor drepți va înflori.	11 *Iov 8.15.
22 *Iov 27.16; 27.17. Cap. 28.8. Ecl. 2.26.		22 Un <i>om</i> bun lasă o moștenire fiilor fiilor săi, dar averea* păcătosului este păstrată pentru cel drept.	12 Este o cale* care pare dreaptă omului, dar <i>la</i> sfârșitul** ei sunt căile morții.	12 *Cap. 12.15; 16.25. **Rom. 6.21.
23 *Cap. 12.11.		23 Multă* hrană este în arătura săracilor, dar este pierdere din lipsă de judecată ^c .	13 Chiar când râde, inima este plină de durere; și sfârșitul* bucuriei este întristarea.	13 *Cap. 5.4. Ecl. 2.2.
24 *Cap. 19.18; 22.15; 23.13; 29.15,17. **Deut. 8.5. Cap. 3.12. Ev. 12.7.		24 Cine cruță* nuiiua urăște pe fiul său, dar cine îl iubește stăruie în disciplinarea** lui.	14 Inima care se abate <i>de la Domnul</i> se va sătura* de propriile căi, iar omul de bine <i>va fi satisfăcut</i> de ^f ce este în el însuși.	14 *Cap. 1.31; 12.14.
25 *Ps. 34.10; 37.3.		25 Cel drept* mănâncă până i se satură sufletul, dar pântecele celor răi va duce lipsă.	15 Cel simplu crede orice vorbă, dar cel chibzuit ia seama la umblarea lui.	
Lauda înțelepciunii adevărate în viață		14 Înțelepciunea* femeilor le zidește casa, dar nebunia o surpă cu mâinile ei.	16 Înțeleptul se teme și se depărtează* de rău, dar nebunul este îngâmfat și încrezut.	16 *Iov 28.28. Ps. 34.14. Cap. 22.3.
1 *Rut 4.11. Cap. 24.3.		2 Cine umblă în dreptatea lui se teme de Domnul , dar cel sucit	17 Cel iute la mânie se poartă cu nebunie și omul intrigilor se face urât.	
			18 Cei simpli moștenesc nebunie, dar cei chibzuiți sunt încununați cu cunoștință.	

^a *Sau* „va trebui să răspundă” ^b *Sau* „Bunul simț” ^c *Sau* „este distrusă prin nedreptate” ^d *Lit.* „suflă”
^e *Lit.* „amărăciunea sufletului” ^f *Sau* „din”

PROVERBE 14:19

19 *1 Sam. 2.36 Cap. 11.29.	19 Cei răi se pleacă* înaintea celor buni; și cei nelegiuiți, la porțile celui drept.	35 Bunăvoința împăratului este pentru un slujitor* înțelept, dar mânia sa este pentru cel care face rușine.	35 *Mt. 24.45; 24.47.
20 *Cap. 19.7.	20 Săracul* este urât chiar și de aproapele său, dar bogatul are mulți prieteni ^a .	15 Un răspuns* blând abate furia, dar un cuvânt aspru** stârnește mânia.	Înțelepciunea aduce fericire; nebulnia, nenorocire
21 *Cap. 11.12. **Ps. 41.1; 112.9. Cap. 19.17.	21 Cine disprețuiește* pe aproapele său păcătuiește, dar fericite de cine se îndură** de cei întristați ^b !	2 Limba înțelepților folosește drept cunoștința, dar gura nebunilor revarsă nebulnie.	
22 *Cap. 36.4.	22 Nu se rățăcesc cei care uneltesc ^c * răul? Dar bunătatea și adevărul sunt pentru cei care plănuiesc binele.	3 Ochii Domnului sunt în orice* loc, privind la cei răi și la cei buni.	1 *Jud. 8.1-3. Cap. 25.15. **I Sam. 25.10 1 Împ. 12.13; 12.14,16.
	23 În orice muncă este câștig, dar vorbăria buzelor <i>aduce</i> numai lipsuri.	4 Blândețea limbii este un pom al vieții, dar strâmbătatea din ea este o zdrobire a duhului.	3 *Iov 34.21. Cap. 5.21. Ier. 16.17; 32.19. Ev. 4.13.
	24 Bogăția este cununa înțelepților; nebulnia celor nebuni este nebulnie.	5 Nebunul disprețuiește îndrumarea tatălui său, dar cine ia aminte* la muștrare devine chibzuit.	5 *Vers. 31,32
25 *Vers. 5.	25 Un martor adevărat scapă suflete, dar înșelăciunea rostește ^d minciuni*.	6 În casa celui drept* este o mare comoară, dar în venitul celui rău este tulburare.	6 *Cap. 8.21.
26 *Cap. 18.10. Is. 33.6.	26 În temerea* de Domnul este tăria încrederii: și copiii săi ^e vor avea un loc de adăpost.	7 Buzele înțelepților răspândesc cunoștință, dar nu tot așa este inima nebunilor.	
27 *Cap. 13.14.	27 Temerea de Domnul este un izvor* de viață, ca să abată de la lațurile morții.	8 Jertfa* celor răi este o urâciune pentru Domnul , dar rugăciunea celor drepti este desfătarea Sa.	8 *Is. 1.11; 61.8; 66.3. Ier. 6.20; 7.22. Amos 5.22.
	28 În mulțimea poporului stă gloria împăratului, dar în lipsa poporului stă pieirea conducătorului.	9 Calea celui rău este o urâciune pentru Domnul , dar El iubește pe cel care urmărește* dreptatea.	9 *Cap. 21.21. 1 Tim. 6.11.
29 *Cap. 16.32. Iac. 1.19.	29 <i>Să fii încet*</i> la mânie este mare pricepere, dar cel cu duhul nerăbdător înalță nebulnia.	10 O aspră corectare* este pentru cel care părăsește cărarea; cine urăște** muștrarea va muri.	10 *1 Împ. 22.8. **Cap. 5.12; 10.17.
30 *Cap. 15.13. **Ps. 112.10. Cap. 12.4. Hab. 3.16.	30 O inimă* sănătoasă ^f este viața cărnii, dar invidia, putrezirea** oaselor.	11 Locuința morților* și Adâncul ^g sunt înaintea Domnului : cu cât mai mult inimile** fiilor oamenilor!	11 *Iov 26.6. Ps. 139.8. **1 Sam. 16.7 2 Cr. 6.30. Ps. 7.9; 44.21 Ioan 2.24,25; 21.17.
31 *Cap. 17.5. Mt. 25.40,45. 1 Ioan 3.17. **Iov 31.15,16 Cap. 22.2.	31 Cine asuprește* pe sărac jig-nește pe Creatorul** său, dar cine Îl onorează se îndură de cel nevoiaș.	12 Un batjocoritor* nu iubește pe unul care-l muștră; el nu va merge spre cei înțelepți.	12 *Amos 5.10. 2 Tim. 4.3.
32 *Cap. 6.15. **Iov 13.15; 19.26. Ps. 23.4; 37.37 2 Cor. 1.9; 5.8. 2 Tim. 4.18.	32 Cel rău este izgonit* prin răutatea lui, dar cel drept** este plin de încredere <i>chiar și</i> la moartea sa.	13 O inimă* voioasă înveselește fața, dar, prin întristarea** inimii, duhul este înfrânt.	13 *Cap. 17.22. **Cap. 12.25
33 *Cap. 12.16; 29.11.	33 Înțelepciunea se odihnește în inima celui inteligent, dar ce* este în nebun se face cunoscut.	14 Inima unui <i>om</i> inteligent caută cunoștință, dar gura nebunilor se hrănește cu nebulnie.	
	34 Dreptatea înalță o națiune, dar	15 Toate zilele celui întristat sunt	

^a Lit. „care îl iubesc“ ^b Sau „blânzi“ ^c Sau „gândesc“ ^d Lit. „sufală“ ^e Unii care se tem de **Domnul**
^f Sau „liniștită“, „calmă“ ^g Ebr. „Abadon“

15 *Cap. 17.22.	rele, dar o inimă* fericită ^a este un ospăț neîncetat.	32 Cine refuză îndrumarea își disprețuiește sufletul, dar cine ascultă mustrarea capătă minte ^f .	
16 *Ps. 37.16. Cap. 16.8. 1 Tim. 6.6.	16 Mai bine* puțin, cu temere de Domnul , decât o mare avere cu tulburare ^b .	33 Temerea* de Domnul este îndrumarea înțelepciunii și înaintea** onoarei <i>merge</i> smerenia.	33 *Cap. 1.7. **Cap. 18.12
17 *Cap. 17.1.	17 Mai bun* este un prânz de verdețuri și dragoste, decât un bou îngrășat și ură.	16 Planurile* inimii sunt ale omului, dar răspunsul** limbii este de la Domnul .	Dumnezeu vede faptele oamenilor
18 *Cap. 26.21; 29.22.	18 Omul mânios* stârnește cearță, dar cel încet la mânie potolește neînțelegerea.	2 Toate căile omului sunt curate în* ochii lui, dar Domnul cântărește** duhurile.	1 *Cap. 19.21. Ier. 10.23. **Mt. 10.19. 2 *Cap. 21.2. **1 Sam. 16.7
19 *Cap. 22.5.	19 Calea* leneșului este ca un gard de spini, dar cărarea celor drepti este netedă.	3 Încredințea-ză-ți ^g Domnului lucrările*, și gândurile tale vor fi întărite ^h .	3 *Ps. 37.5; 55.22 Filip. 4.6.
20 *Cap. 10.1; 17.21; 29.3.	20 Un fiu* înțelept face bucurie tatălui, dar un om nebun disprețuiește pe mama lui.	4 Domnul a făcut* orice lucru pentru scopul său ⁱ , da, chiar** și pe cel rău pentru ziua nenorocirii.	4 *Gen. 1.31. Ecl. 3.11. Is. 43.7. **Iov 21.30. Rom. 9.22.
21 *Cap. 10.23. **Ef. 5.15.	21 Nebunia* este bucurie pentru cel fără minte, dar un om priceput își îndreaptă** calea.	5 Orice inimă îngâmfată este o urâciune* pentru Domnul ; hotărâți** ^j , el nu va fi considerat nevinovat.	5 *Cap. 6.17; 8.13. **Cap. 11.21
22 *Cap. 11.14; 20.18.	22 Fără sfat*, planurile nu izbutesc, dar prin ^c mulțimea sfătuitorilor sunt întărite.	6 Prin bunătate* și adevăr este ispășită nelegiuirea și prin temerea** de Domnul <i>oamenii</i> se abat de la rău.	6 *Dan. 4.27. Lc. 11.41. **Cap. 14.16
23 *Cap. 25.11. Is. 50.4.	23 Un om are bucurie prin răspunsul gurii lui și ce bun este un cuvânt* la timpul lui!	7 Când Îi plac Domnului căile unui om, îi pune chiar și pe vrăjmașii săi în pace* cu el.	7 *Gen. 33.4. 2 Cr. 17.10.
24 *Filip. 3.20. Col. 3.1,2.	24 Cărarea* vieții duce în sus pentru cel înțelept, ca să se depărteze de Locuința morților, de jos.	8 Mai bine* puțin cu dreptate, decât mari venituri fără dreptate.	8 *Ps. 37.16. Cap. 15.16.
25 *Cap. 12.7; 14.11. **Ps. 68.5,6; 146.9.	25 Domnul va dezrădăcina* casa celor mândri, dar va întări hotarul** văduvei.	9 Inima* omului își propune calea, dar Domnul îi îndreaptă** pașii.	9 *Cap. 19.21. **Ps. 37.23. Cap. 20.24. Ier. 10.23.
26 *Cap. 6.16; 6.18. **Ps. 37.30.	26 Gândurile* rele sunt o urâciune pentru Domnul , dar cuvintele** curate îi sunt plăcute.	10 O hotărâre* inspirată este pe buzele împăratului: gura lui nu va greși în judecată.	10 *1 Împ. 3.28.
27 *Cap. 1.19. Is. 5.8. Ier. 17.11. **Ex. 23.8.	27 Cel lacom* de câștig își tulbură casa, dar cine urăște mita ^{d**} va trăi.	11 Balanța dreaptă* și cântarul sunt ale Domnului ; toate greutatețile din sac sunt lucrarea Lui.	11 *Lev. 19.36. Cap. 11.1; 20.10,23.
28 *1 Pet. 3.15.	28 Inima celui drept se gândește* ce să răspundă, dar gura celor răi revarsă lucruri rele.	12 Este o urâciune pentru împărați să comită răutate, pentru că tronul se întărește* prin dreptate.	12 *Cap. 25.5; 29.14.
29 *Ps. 10.1; 18.41; 34.16. **Ps. 145.18; 145.19. Iac. 5.16.	29 Domnul este departe* de cei răi, dar aude** rugăciunea celor drepti.	13 Buzele* drepte sunt desfătarea împăraților și ei îl iubesc pe cel care vorbește drept.	13 *Cap. 14.35; 22.11.
31 *Vers. 5.	30 Lumina ochilor înveseleşte inima și o veste bună întărește ^e oasele.	14 Mânia* împăratului este ca solii morții, dar un om înțelept o va potoli.	14 *Cap. 19.12; 20.2; 28.15.
	31 Urechea* care ascultă mustrarea de viață va rămâne printre înțelepți.	15 În lumina feței împăratului	

^a Sau „bună” ^b Sau „neliniște” ^c Lit. „în” ^d Lit. plural ^e Lit. „îngrășă” ^f Lit. „inimă” ^g Lit. „Prăvălește-ți” ^h Sau „împlinite” ⁱ Sau „prin Sine”; sau „pentru Sine” ^j Lit. „mână-n mână”

PROVERBE 16:16

15 *Iov 29.23. Cap. 19.12. Zah. 10.1.	este viață și bunăvoința lui este ca norul* unei ploii târzii ^a .	re; mușcându-și buzele, săvârșește răul.	
16 *Cap. 8.11; 8.19.	16 Cu mult ^b mai bine* este să dobândești înțelepciune decât aur fin! Și mai de preț <i>este</i> dobândirea inteligenței decât a argintului!	31 Perii* albi sunt o cunună de glorie; ea se găsește** pe calea dreptății.	31 *Cap. 20.29. **Cap. 3.1.2.
17 *Is. 35.8.	17 Calea* celor drepti este să se depărteze de rău; acela care ia aminte la calea sa își păzește sufletul.	32 Cel încet* la mânie este mai de preț decât cel viteaz, și cel care își stăpânește duhul, decât cel care ia o cetate.	32 *Cap. 19.11.
18 *Cap. 11.2; 17.19; 18.12.	18 Mândria* merge înaintea pieririi, și un duh îngâmfat înaintea căderii.	33 Se aruncă sorțul* în poală, dar orice hotărâre** este a Domnului.	33 *Cap. 18.18. **Cap. 29.26
19 *Cap. 3.34. Is. 57.15. **Ex. 15.9. Jud. 5.30.	19 Mai bine este să fii într-un duh smerit* cu cei blânzi ^c , decât să împarți** prada cu cei mândri.	17 Mai bine* o bucată de pâine uscată și liniște, decât o casă plină de carne ^f și ceartă.	Înțelepciune și nebulie, mai ales în vorbire
20 *Cap. 19.8. **Ps. 2.12; 34.8; 125.1. Is. 30.18. Ier. 17.7.	20 Cine ia seama la cuvânt va găsi* binele și oricine se încrede** în Domnul este fericit!	2 Un slujitor înțelept va stăpâni peste un fiu care face* rușine și va avea parte de moștenire printre frați.	1 *Cap. 15.17. 2 *Cap. 10.5; 19.26.
22 *Cap. 13.14; 14.27.	22 Înțelepciunea* este un izvor de viață pentru cel care o are, dar să îndrumi pe nebun este nebulie.	3 Vasul* topitorului este pentru argint și cuptorul pentru aur, dar Domnul încearcă inimile.	3 *Ps. 26.2. Cap. 27.21. Ier. 17.10. Mal. 3.3.
23 *Ps. 37.30. Mt. 12.34.	23 Inima* celui înțelept dă înțelepciune gurii lui și pe buzele lui sporește știința.	4 Răufăcătorul pleacă urechea la buze nelegiuite; mincinosul ^g pleacă urechea la limba stricată.	5 *Cap. 14.31. **Iov 31.29. Obad. 12. 1 Cor. 13.6.
24 *Ps. 19.10. Cap. 15.26. **Cap. 4.22; 17.22.	24 Cuvintele* plăcute sunt un fagure de miere, dulci pentru suflet și sănătate** pentru oase.	5 Cine râde* de un sărac jighește pe Creatorul său. Cine se bucură** de nenorocire nu va fi considerat nevinovat ^h .	6 *Gen. 48.11. Ps. 127.3; 128.3. **Ex. 20.12. Mal. 1.6.
25 *Cap. 14.12.	25 Este o cale* care pare dreaptă omului, dar <i>la</i> sfârșitul ei sunt căile morții.	7 Vorbirea ⁱ aleasă nu se potrivește unui om josnic ^j , cu atât mai puțin buzele mincinoase unui om de seamă.	8 *Cap. 18.16; 19.6.
26 *Cap. 9.12. Ecl. 6.7.	26 Cel ^d care lucrează, pentru* el lucrează, pentru că gura lui îl obligă.	8 Un dar* este o piatră prețioasă ^k în ochii celui care îl are: ori încotro se îndreaptă, reușește.	9 *Cap. 10.12. 1 Cor. 13.5-7 Iac. 5.20. 1 Pet. 4.8. **Cap. 16.28
27 *Cap. 6.12. **Iac. 3.6.	27 Un om* al lui Belial ^e sapă pentru rău și pe buzele lui este ca un foc** arzător.	9 Cine acoperă* greșala caută dragoste, dar cine o repetă dezbină** prieteni buni.	
28 *Cap. 6.14; 6.19; 15.18; 26.21; 29.22. **Cap. 17.9.	28 Un om înșelător* seamănă ceartă și un purtător** de vorbe dezbină prieteni buni.	10 O mustrare îl pătrunde pe cel care are pricepere mai adânc decât o sută de lovituri pe un nebun.	
29 *Cap. 1.10.	29 Un om violent amăgește* pe aproapele său și-l duce pe o cale care nu este bună.	11 Un răzvrătit caută numai răul ^l , dar un sol nemilos va fi trimis împotriva lui.	
	30 Cine închide ochii o face ca să plănuiască lucruri înșelătoare	12 Mai bine* să întâlnești o ur-	12 *Osea 13.8.

^a Sau „de primăvară“ ^b Lit. „Cu cât“ ^c Sau „întristați“ ^d Lit. „Sufletul celui“ ^e Un om rău ^f Lit. „(carne de) jertfe“ ^g Lit. „falsitatea“ ^h Sau „nu va rămâne nepedepsit“ ⁱ Lit. „Buza“ ^j Sau „unui nebun“ ^k Lit. „o piatră de har“ ^l Sau „Un om rău caută numai răzvrătirea“

	soaică lipsită de puii ei, decât un nebun în nebunia lui.	este considerat înțelept; și cel care își închide buzele, inteligent.	
13 *Ps. 109.4,5. Ier. 18.20. Rom. 12.17. **2 Sam. 12.10 1 Imp. 21.22.	13 Celui care răsplătește* binele cu rău nu i se va depărta** răul de casă.	18 Cine se izolează ^e caută plăcerea <i>lui</i> , este cu totul împotriva* oricărei înțelepciuni.	Prietenia și îngăduința
14 *Cap. 20.3. 1 Tes. 4.11.	14 Începutul certeii este <i>ca și</i> cum s-ar da drumul apelor; părăsește* cearta înainte de a se aprinde.	2 Un nebun nu-și găsește plăcerea în pricepere, ci numai în descoperirea* inimii sale.	1 *Cap. 8.14.
15 *Ex. 23.7. Cap. 24.24. Is. 5.23.	15 Cine îndreptățește* pe cel rău și cine condamnă pe cel drept sunt amândoi o urâciune pentru Domnul .	3 Când vine cel rău, vine și disprețul; și cu disprețul, rușinea.	2 *Cap. 12.23. Ecl. 10.3.
16 *Cap. 21.25; 21.26.	16 La ce folosește un preț în mâna unui nebun ca să cumpere înțelepciune, când el n-are* min-te ^a deloc?	4 Cuvintele gurii unui om sunt ape* adânci; izvorul înțelepciunii este un izvor** care țâșnește.	4 *Cap. 10.11; 20.5. **Ps. 78.2.
17 *Rut 1.16. Cap. 18.24.	17 Prietenul* iubește oricând și un frate se naște pentru strâmtorare.	5 Nu este bine* să cauți la față ^f celui rău, ca să-l nedreptățești** pe cel drept la judecată.	5 *Lev. 19.15. Cap. 24.23; 28.21. **Ex. 23.2,6. Mica 3.9.
18 *Cap. 6.1; 11.15.	18 Un om fără minte bate* palma, punându-se garant pentru aproapele său.	6 Buzele unui nebun stârnesc ^g ceartă și gura lui aduce lovituri*.	6 *Cap. 19.29.
19 *Cap. 29.22. **Cap. 16.18.	19 Cine iubește* greșeala iubește cearta; cine își înalță** poarta caută pieirea.	7 Gura* unui nebun este distrugerea lui și buzele lui sunt un laț pentru sufletul său.	7 *Cap. 10.14; 12.13; 13.3. Ecl. 10.12.
20 *Cap. 24.20. **Iac. 3.8.	20 Cine are o inimă stricată nu găsește* nici un bine și cel cu limba sucită** cade în rău.	8 Cuvintele* unui purtător de vorbe sunt ca niște bucate alese și coboară în cămarile sufletului ^h .	8 *Cap. 12.18; 26.22.
21 *Cap. 10.1; 19.13.	21 Cine naște* un nebun <i>il naște</i> spre durerea lui și tatăl unui <i>om</i> rău n-are bucurie.	9 Acela care este leneș* în lucrul său este frate** cu nemicitorul.	9 *Cap. 10.4. **Cap. 28.24
22 *Cap. 12.25; 15.13,15. **Ps. 22.15.	22 O inimă veselă* dă sănătate, dar un duh zdrobit** usucă oa-sele.	10 Numele Domnului este un turn* tare: cel drept aleargă în el și se așază** într-un adăpost înalt.	10 *2 Sam. 22.3. Ps. 18.2; 27.1; 61.3,4; 91.2; 144.2. **Cap. 29.25
23 *Cap. 21.14. **Ex. 23.8.	23 Un <i>om</i> rău scoate un dar ^b din sân*, ca să strice căile** judecății.	11 Bogăția* celui bogat este ceta-tea lui tare și ca un zid înalt în închipuirea lui.	11 *Cap. 10.15.
24 *Cap. 14.6. Ecl. 2.14;8.1.	24 Înțelepciunea este înaintea ^c celui care are pricepere, dar ochii* nebunului sunt la marginile pământului.	12 Înainte* de cădere, inima omului este îngâmfată; și smerenia** merge înaintea onoarei.	12 *Cap. 11.2; 16.18. **Cap. 15.33
25 *Cap. 15.20; 19.13. **Cap. 10.1.	25 Un fiu* nebun este supărare pentru tatăl său și amărăciune** pentru cea care l-a născut.	13 A răspunde înainte* să fi ascultat, aceasta este nebunie și rușine pentru cine o <i>face</i> .	13 *Ioan 7.51.
26 *Vers. 15. Cap. 18.5.	26 Nu este bine să-l pedepsești* pe cel drept, nici să-i lovești pe mai-mari pentru dreptatea <i>lor</i> .	14 Duhul* omului îi sprijină neputința, dar cine poate susține ⁱ un duh zdrobit**?	14 *Cap. 17.22. **Cap. 15.13
27 *Iac. 1.19.	27 Cine are cunoștință își controlează* cuvintele și un om pri-ceput este cu duh calm ^d .	15 Inima celui inteligent dobân-dește cunoștință și urechea înțe-lepților o caută.	
28 *Iov 13.5.	28 Chiar un nebun, când tace*,		

^a Lit. „inimă“ ^b Sau „mită“ ^c Sau „pe față“ ^d Sau „ales“, „liniștit“ ^e Sau „Cel ursuz“, „Cine scrâșnește din dinți“ ^f Sau „să primești după înfățișare“, „să fii părtinitor față de“ ^g Sau „aduc“ ^h Sau „în părțile cele mai dinăuntru ale pântecelui“ ⁱ Sau „ridica“

PROVERBE 18:16

16 *Gen. 32.20. 1 Sam. 25.27 Cap. 17.8; 21.14.	16 Darul* unui om îi face loc și-l aduce înaintea celor mari.	<i>prin</i> cuvinte, ... ei ^f nu sunt <i>de găsit</i> .	
	17 Cine vine întâi în cauza lui <i>pare</i> drept; <i>apoi</i> vine aproapele său și-l cercetează.	8 Cine dobândește minte își iubește sufletul; cine păzește priceperea va găsi* binele.	8 *Cap. 16.20.
18 *Cap. 16.33.	18 Sorțul* pune capăt certurilor și hotărăște între cei puternici.	9 Un martor* fals nu va fi considerat nevinovat și cine rostește ^d minciuni va pieri.	9 *Vers. 5. Dan. 6.24.
	19 Un frate jignit ^a este <i>mai greu de câștigat</i> decât o cetate tare și certurile sunt ca zăvoarele unui palat.	10 Traiul bun ^g nu se potrivește unui nebun, cu atât mai puțin unui slujitor* să aibă stăpânire peste căpetenii.	10 *Cap. 30.22. Ecl. 10.6,7.
20 *Cap. 12.14; 13.2. **Cap. 14.14	20 Cu rodul* gurii sale se satură pântecele omului; cu rodul** buzelor lui este săturat.	11 Discreția unui om îl face* încet la mânie și este glorie** pentru el să treacă peste o greșală.	11 *Cap. 14.29. Iac. 1.19. **Cap. 16.32
21 *Mt. 12.37.	21 Moartea* și viața sunt în puterea limbii și cei care o iubesc vor mânca din rodul ei.	12 Mânia ^h împăratului este ca răcnetul* unui leu <i>tânăr</i> , dar bunăvoința sa este ca roua** pe iarbă.	12 *Cap. 16.14. **Gen. 27.28 Ps. 133.3. Osea 14.5. Mica 5.7.
22 *Gen. 2.18. Cap. 19.14; 31.10. **Cap. 8.35.	22 Cine a găsit o soție* a găsit un lucru bun și a primit har** de la Domnul .	13 Un fiu* nebun este nenorocirea tatălui său și certurile** unei soții sunt ca o streășină care picură neîncetat.	13 *Cap. 10.1; 17.25. **Cap. 21.9; 21.19; 27.15.
23 *Cap. 19.7. **Iac. 2.3,6.	23 Săracul* vorbește cu rugămini ^b , dar bogatul** răspunde cu asprime.	14 Casa și averea sunt o moștenire* de la părinți, dar o soție** chibzuită este de la Domnul .	14 *2 Cor. 12.14 **Cap. 18.22
24 *Cap. 17.17. Ioan 15.14; 15.15.	24 Un om cu <i>mulți</i> prieteni se va ruina, dar există un prieten* mai apropiat decât un frate.	15 Lenea cufundă* într-un somn adânc și sufletul lenes va flămânzi**.	15 *Cap. 6.9. **Cap. 10.4; 20.13; 23.21
1 *Cap. 28.6.	19 Mai de preț* este un sărac care umblă în integritatea lui, decât cel stricat cu buzele sale și nebun.	16 Cine păzește* porunca își păzește sufletul; cine își disprețuiește căile va muri.	16 *Cap. 13.13. Lc. 10.28; 11.28.
	2 De asemenea, nu este bine ca un suflet să fie fără cunoștință; și cel grăbit în umblare face pași greșiți ^c .	17 Cine se îndură* de sărac împromută pe Domnul și El îi va reda ceea ce a dat**.	17 *Ecl. 11.1. Mt. 25.40. **Cap. 12.14 Lc. 6.38.
3 *Ps. 37.7.	3 Nebunia omului îi sucește calea și inima* lui se întărește împotriva Domnului .	18 Cercetează-l* pe fiul tău cât timp este speranță, dar să nu-ți pui sufletul ca să-l omori ⁱ .	18 *Cap. 13.24; 23.13; 29.17.
4 *Cap. 14.20.	4 Bogăția* aduce mulți prieteni, dar săracul este despărțit de prietenul său.	19 Un om aprig la mânie va fi pedepsit; pentru că, dacă-l vei scăpa, va trebui s-o faci din nou.	20 *Ps. 37.37.
5 *Ex. 23.1. Deut. 19.16. Cap. 6.19; 21.28.	5 Un martor* fals nu va fi considerat nevinovat și cine rostește ^d minciuni nu va scăpa.	20 Ascultă sfatul și primește îndrumarea, ca să fii înțelept* la sfârșitul tău ⁱ .	
6 *Cap. 29.26. **Cap. 17.8; 18.16; 21.14.	6 Mulți* caută bunăvoința unui om de seamă și fiecare** este prieten cu un om care dăruiește ^e .	21 Multe* sunt gândurile în inima omului, dar planul Domnului , acela se împlinește.	21 *Iov 23.13. Ps. 33.10,11. Is. 14.26,27; 46.10. Fap. 5.39. Ev. 6.17.
7 *Cap. 14.20. **Ps. 38.11.	7 Toți* frații unui sărac îl urăsc: cu atât mai mult se depărtează** de el prietenii săi! El îi urmărește	22 Ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui; și un sărac este mai de preț decât un mincinos.	
		23 Temerea* de Domnul <i>duce</i> la	23 *1 Tim. 4.8.

^a Sau „rănit“ (cuvintele) viitorul tău“

^b Stăruitoare

^c Sau „păcătuiește“

^d Lit. „sufală“

^e Lit. „un om al darurilor“

^f Sau „ele“

^g Sau „Luxul“

^h Sau „Neplăcerea“

ⁱ Sau „și nu ține seama de plânsul lui“

^j Sau „în

23 **Ps. 25.13. †Ps. 91.10.	viață și <i>cel care o are</i> se va odihni satisfăcut**, fără să fie vizitat de rău†.	catul meu“?	
24 *Cap. 15.19; 26.13,15.	24 Un leneș* își pune mâna în vas și nu și-o duce nici măcar la gură.	10 Greutăți* diferite și măsuri diferite ^d : amândouă sunt o urâciune pentru D omnul.	10 *Deut. 25.13. Cap. 11.1. Mica 6.10,11
25 *Cap. 21.11. **Deut. 13.11 †Cap. 9.8.	25 Bate-l* pe batjocoritor, și cel simplu va lua seama ^{a**} ; muștră-l† pe cel inteligent, și el va înțelege cunoștința.	11 Chiar un copil se cunoaște* din faptele lui, dacă purtarea lui este curată și dacă este dreaptă.	11 *Mt. 7.16.
26 *Cap. 28.24. **Cap. 17.2.	26 Cine ruinează* pe tată și alungă pe mamă este un fiu** care face rușine și aduce dispreț.	12 Și urechea care aude* și ochiul care vede, D omnul le-a făcut pe amândouă.	12 *Ex. 4.11. Ps. 94.9.
28 *Iov 15.16; 20.12,13; 34.7.	27 Încetează, fiul meu, să ascuți îndrumarea care îndepărtează de cuvintele cunoștinței.	13 Nu iubi* somnul, ca nu cumva să sărăcești; deschide-ți ochii și vei fi săturat cu pâine.	13 *Cap. 6.9; 12.11; 19.15. Rom. 12.11.
29 *Cap. 9.12. **Cap. 10.13; 26.3.	28 Un martor al lui Belial ^b batjocorește judecata și gura* celor răi înghite nelegiuirea.	14 „Rău! Rău!“ zice cumpărătorul, dar se laudă după ce a plecat.	15 *Iov 28.12; 28.16-19. Cap. 3.15; 8.11.
Ferește-te de imbuibare	29 Judecățile sunt pregătite pentru batjocoritori* și biciuirile** pentru spatele nebunilor.	15 Există aur și o mulțime de rubine, dar buzele cunoștinței sunt o bijuterie ^{e*} prețioasă.	16 *Cap. 22.26; 22.27; 27.13.
1 *Gen. 9.21. Is. 28.7. Osea 4.11. **Lev. 10.9. Num. 6.3. Is. 29.9.	20 Vinul* este batjocoritor, băutura tare** este zgomotoasă; oricine se abate la ele nu este înțelept.	16 Ia-i* haina, pentru că s-a pus garanție pentru altul și ține-l garanție din pricina unor străini ^f .	17 *Cap. 9.17.
2 *Cap. 16.14; 19.12. **Cap. 8.36. Hab. 2.10.	21 Mânia unui împărat este ca răcnetul* unui leu <i>tânăr</i> : cine îl provoacă la mânie păcătuiește împotriva** propriului său suflet.	17 Pâinea înșelăciunii este dulce* pentru om, dar după aceea gura lui se va umple cu pietriș.	18 *Cap. 11.14; 15.22. **Cap. 24.6. Lc. 14.31.
3 *Cap. 17.14.	3 Este o onoare pentru cineva să se retragă* din ceartă, dar orice nebun se aruncă în ea.	18 Planurile sunt întărite prin* sfat; și fă** războiul cu sfat bun.	19 *Cap. 11.13. **Rom. 16.18
4 *Cap. 10.4; 19.15,24.	4 Leneșul* nu va ara din cauza iernii; la seceriș va cerși și nu va avea nimic.	19 Cine* umblă cu vorba descoperă lucruri ascunse; de aceea nu te amesteca cu cel vorbăreț ^{g**} .	20 *Ex. 21.17. Lev. 20.9. Mt. 15.4. **Iov 18.5. Cap. 24.20.
5 *Cap. 18.4.	5 În inima omului, sfatul este o apă* adâncă și un om priceput scoate din ea.	20 Celui care blestemă* pe tatăl său sau pe mama sa i se va stinge lampa** în mijlocul întunericului ^h .	21 *Cap. 28.20. **Hab. 2.6.
6 *Cap. 25.14. Mt. 6.2. Lc. 18.11. **Ps. 12.1. Lc. 18.8.	6 Mulți oameni își vor vesti* propria bunătate ^c ; dar cine va găsi un om** credincios?	21 O moștenire* căpătată în grabă la început nu va fi binecuvântată** la sfârșit.	22 *Deut. 32.35. Cap. 17.13; 24.29. **2 Sam. 16.12 Ps. 27.14.
7 *2 Cor. 1.12. **Ps. 37.26; 112.2.	7 Cel drept umblă în integritatea* lui; ferice** de copiii săi după el!	22 Nu zice*: „Voi răsplăti cu răul!“ Așteaptă** pe D omnul și El te va salva!	23 *Cap. 11.1.
8 *Vers. 26. 9 *1 Împ. 8.46. Iov 14.4. Ps. 51.5. 1 Cor. 4.4. 1 Ioan 1.8.	8 Un împărat* care șade pe tronul judecății risipește tot răul cu ochii săi.	23 Greutăți diferite sunt o urâciune pentru D omnul și o balanță falsă* nu este bună.	24 *Ps. 37.23. Cap. 16.9. Ier. 10.23.
	9 Cine* poate zice: „Mi-am curățit inima, sunt curat de pă-	24 Pașii* omului sunt de la D omnul; și cum poate un om să-și înțeleagă propria cale?	25 *Ecl. 5.4,5.
		25 Este o cursă pentru un om să spună în grabă: „Este sfințit!“ și să cerceteze <i>lucrurile</i> numai	

^a Sau „va deveni chibzuit“ ^b Un martor rău ^c Sau „bunavoință“ ^d Lit. „O piatră și o piatră, o efa și o efa“ ^e Sau „un vas“ ^f Unii „pentru femeia străină“ ^g Lit. „cu cel care își deschide buzele“ ^h Lit. „în ochiul întunericului“

	după* ce a promis.	vățat, el primește cunoștință.	
26 *Ps. 101.5. **Is. 28.27.	26 Un împărat* înțelept risipește pe cei răi și aduce roata** peste ei.	12 Unul care este drept* privește cu înțelepciune casa celui rău. El răstoarnă pe cei răi în nenorocire ^c .	12 *Mt. 7.2; 18.30. Iac. 2.13.
27 *1 Cor. 2.11.	27 Duhul* omului este o lampă a Domnului, cercetând toate cămările sufletului ^a .	13 Cine își astupă urechile la strigătul săracului va striga și el și nu va fi auzit.	
28 *Ps. 101.1. Cap. 29.14.	28 Îndurarea ^b * și adevărul îl păstrează pe împărat și prin bunătate își întărește tronul.	14 Un dar* în ascuns potolește mânia, și un cadou în sân ^d , furia aprinsă.	14 *Cap. 17.8; 17.23; 18.16.
29 *Cap. 16.31.	29 Gloria tinerilor este puterea lor și frumusețea* bătrânilor este capul cărunt.	15 Este bucurie pentru cel drept să facă ce este drept, dar aceasta este ruină pentru* lucrătorii nelegiurii.	15 *Cap. 10.29.
	30 Bătăile care rănesc curăță răul, și loviturile, cămările sufletului.	16 Omul ^e care rățăcește de la calea înțelepciunii va locui în adunarea celor morți ^f .	
Providența cerească	21 Inima împăratului în mâna Domnului este ca niște izvoare de apă: El o îndreaptă încotro vrea.	17 Cine iubește veselia va fi un sărac; cine iubește vinul și untdelemnul nu va fi bogat.	
2 *Cap. 16.2. **Cap. 24.12 Lc. 16.15.	2 Orice cale a omului este dreaptă în ochii* săi, dar Domnul cântărește** inimile.	18 Cel rău este o răscumpărare* pentru cel drept și cel înșelător în locul celor drepti.	18 *Cap. 11.8. Is. 43.4.
3 *1 Sam. 15.22 Cap. 15.8.	3 A practica dreptatea* și judecata este mai plăcut Domnului decât jertfa.	19 Este mai bine să locuiești* într-un pământ pustiu ^g , decât cu o femeie certăreață și supărăcioasă.	19 *Vers. 9.
4 *Cap. 6.17.	4 Ochii* trufași și o inimă îngâmfată, lampa celor răi, sunt păcat.	20 O comoară* scumpă și untdelemn sunt în locuința unui înțelept, dar un om nebun le înghite**.	20 *Ps. 112.3. Mt. 25.3,4. **Iov 20.15; 20.18.
5 *Cap. 10.4; 13.4.	5 Gândurile* celor harnici <i>duc</i> numai la belșug, dar ale oricui este grăbit, numai la lipsă.	21 Cine urmează* dreptatea și îndurarea ^b găsește viață, dreptate și onoare.	21 *Cap. 15.9. Mt. 5.6.
6 *Cap. 10.2; 13.11; 20.21. 2 Pet. 2.3.	6 Dobândirea* comorilor printr-o limbă mincinoasă este o răsuflare trecătoare a celor care caută moartea.	22 Un înțelept cucerește cetatea* celor puternici și surpă tăria încrederii ei.	22 *Ecl. 9.14.
	7 Pustiirea îi mătură pe cei răi, pentru că refuză să facă ce este drept.	23 Cine își ține* gura și limba își păzește sufletul de necazuri.	23 *Cap. 12.13; 13.3; 18.21. Iac. 3.2.
	8 Calea unui om vinovat este foarte sucită, dar lucrarea celui curat este dreaptă.	24 Mândru, îngâmfat, batjocoritor este numele celui care lucrează cu mânie și îngâmfare.	
9 *Cap. 19.13; 25.24; 27.15.	9 Este mai bine să locuiești* într-un colț al acoperișului decât să ai o femeie certăreață și o casă în comun.	25 Pofta leneșului* îl ucide, pentru că mâinile lui refuză să lucreze:	25 *Cap. 13.4.
10 *Iac. 4.5.	10 Sufletul* celui rău dorește răul, aproapele său nu găsește bunăvoință în ochii lui.	26 pofteste cu lăcomie toată ziua; dar cel drept dă* și nu ține pentru el.	26 *Ps. 37.26; 112.9.
11 *Cap. 19.25.	11 Când batjocoritorul este pedepsit*, cel simplu devine înțelept; și când cel înțelept este în-	27 Jertfa* celor răi este urâciune: cu atât mai mult când este adusă cu un scop rău!	27 *Ps. 50.9. Cap. 15.8. Ier. 6.20. Amos 5.22.

^a Sau „părțile cele mai dinăuntru ale pântecelui“
^e Ebr. „Adam“

^b Sau „Bunătatea“
^f Sau „în adunarea umbrelor“

^c Sau „în rău“
^g Sau „într-o țară pustie“

^d Pe furis

28 *Cap. 19.5,9.	28 Un martor* mincinos va pieri, dar omul care ascultă va vorbi întotdeauna.	groapă adâncă; cel care nu este plăcut** D omnului va cădea în ea.	14 **Ecl. 7.26.
30 *Is. 8.9,10. Ier. 9.23. Fap. 5.39.	29 Un om rău își împietrește fața, dar cel drept își întărește ^a calea.	15 Nebunia este lipită de inima copilului; nuiaua* disciplinei o va îndepărta de la el.	15 *Cap. 13.24; 19.18; 23.13; 23.14; 29.15; 29.17.
31 *Ps. 20.7. **Ps. 3.8. Ier. 3.23. 1 Cor. 15.57.	30 Nu este* nici înțelepciune, nici pricepere, nici sfat împotriva ^b D omnului. 31 Calul* este pregătit pentru ziua luptei, dar izbăvirea** este a D omnului.	16 Cine asuprește* pe sărac o face ca să se îmbogățească; cine dă celui bogat sigur va duce** lipsă.	16 *Ecl. 5.8. Iac. 2.13. **Cap. 28.22
Cum se dobândește și cum se pierde numele bun	22 Un nume* bun este mai de preț decât mari bogății și bunăvoința este mai bună decât argintul și aurul.	17 *Pleacă-ți urechea și ascultă cuvintele înțelepților și îndreaptă-ți inima la învățătura mea.	Cuvintele înțelepților
1 *Cap. 10.7. Ecl. 7.1. 2 *Cap. 29.13. 1 Cor. 12.21. **Iov 31.15. Cap. 14.31. 3 *Cap. 14.16; 27.12. Is. 26.20.	2 Bogatul* și săracul se întâlnesc unul cu altul; D omnul este Cel care i-a făcut** pe toți. 3 Un om chibzuit* vede răul și se ascunde, dar cei simpli merg înainte și sunt pedepsiți.	18 Pentru că este plăcut dacă le vei păstra înăuntrul tău; ele se vor potrivi împreună pe buzele tale.	20 *Cap. 8.6.
4 *Ps. 112.3. Mt. 6.33.	4 Răsplata* smereniei, a temerii de D omnul, este: bogății și onoare și viață.	19 Pentru ca încrederea ta să fie în D omnul, ți le-am făcut cunoscut eu ție astăzi.	21 *Lc. 1.3.4. **Cap. 25.13 1 Pet. 3.15.
5 *Cap. 15.19. **1 Ioan 5.18	5 Spini* și curse sunt pe calea celui sucit; cine își păzește sufletul se depărtează** de ele.	20 Nu ți-am scris eu lucruri minunate ^c în sfaturi* și cunoștință,	20 *Cap. 8.6.
6 *Ef. 6.4. 2 Tim. 3.15.	6 Crește-l* pe copil după rânduială pe calea sa și, când va fi bătrân, nu se va abate de la ea.	21 ca să-ți fac cunoscut* siguranța ^f cuvintelor adevărului, ca să răspunzi** cuvinte ale adevărului celor care te trimit?	21 *Lc. 1.3.4. **Cap. 25.13 1 Pet. 3.15.
7 *Iac. 2.6.	7 Bogatul* stăpânește peste săraci și datornicul este slujitorul creditorului.	22 ✧ Nu jefui* pe sărac pentru că este sărac, nici nu asupri** la poartă pe cel întristat,	22 *Ex. 23.6. Iov 31.16. **Zah. 7.10. Mal. 3.5.
8 *Iov 4.8. Osea 10.13. **Ps. 125.3.	8 Cine seamănă* nedreptate va secera nelegiuire ^c și nuiaua** mâniei lui va avea un sfârșit.	23 pentru că D omnul le va apăra* cauza și va prăda sufletul celor care-i prădează.	23 *1 Sam. 24.12; 25.39. Ps. 12.5; 35.1; 35.10; 140.12 Cap. 23.11. Ier. 51.36.
9 *Cap. 19.17. 2 Cor. 9.6. **Lc. 14.13.	9 Cine are ochi binevoitor* va fi binecuvântat, pentru că dă** săracului din pâinea lui.	24 ✧ Nu te împrieteni cu un om mândros și nu merge cu un om* furios,	24 *Cap. 29.22.
10 *Gen. 21.9; 21.10. Ps. 101.5.	10 Alungă* pe batjocoritor și cearta se va sfârși, iar neînțelegerea și rușinea vor înceta.	25 ca nu cumva să înveți cărările lui și să-ți ajungă o cursă pentru suflet.	26 *Cap. 6.1; 11.15.
11 *Ps. 24.4; 101.6. Mt. 5.8. **Cap. 14.35; 16.13.	11 Împăratul este prietenul celui care iubește curăția* de inimă, pe ale cărui buze este har**.	26 ✧ Nu fi dintre cei care bat* palma, dintre cei care sunt garanți pentru datorii.	27 *Cap. 20.16.
13 *Cap. 26.13. 14 *Cap. 2.16; 5.3; 7.5; 23.27	12 Ochii D omnului păstrează cunoștința, dar răstoarnă cuvintele celui viclan ^d .	27 Dacă n-ai nimic să plătești, de ce să-ți ia* patul de sub tine?	28 *Deut. 19.14; 27.17. Cap. 23.10.
	13 Leneșul* zice: „Este un leu afară, voi fi ucis pe străzi!“	28 ✧ Nu muta* vechea piatră de hotar pe care au pus-o părinții tăi.	29 *Gen. 41.46. 1 Imp. 10.8.
	14 Gura* femeilor străine este o	29 ✧ Ai văzut un om harnic în lucrul său? El va sta* înaintea împăraților, nu va sta înaintea celor neînsemnați.	
	23 Când te așezi să mănânci cu un conducător, ia seama bine cine este înaintea ta;		

^a Sau „își îndreaptă calea“ ^b Sau „în prezența“ ^c Sau „deșertăciune“, „necaz“ ^d Sau „înșelător“
^e Sau „mai dinainte“ sau „pentru a treia oară“ ^f Sau „regula“

	2	și pune-ți un cuțit în gâtlej, dacă ești om mândăcios.	19	☆ Tu, fiul meu, ascultă și fii înțelept și îndreaptă-ți* inima pe cale.	19 *Cap. 4.23; 9.6.
	3	Nu pofți bunătățile lui, pentru că sunt hrană amăgitoare.	20	Nu fi printre băutorii* de vin, printre mândăcioșii** neînfrânați.	20 *Is. 5.22. Mt. 24.49. Lc. 21.34. Ef. 5.18. **Deut. 21.20
4 *Cap. 15.27; 28.20. Mt. 6.19. **Cap. 3.5,7. Rom. 12.16.	4	☆ Nu te trudi* să devii bogat; lasă-te** de propria ta isusință:	21	Pentru că bețivul și mândăciosul vor săraci*; și somnolența îmbracă** în zdrențe.	21 *Cap. 21.17. **Cap. 19.15
5 *Cap. 27.24. 1 Tim. 6.17.	5	dacă îți vei pune ochii pe ea, sa a dus; pentru că, în adevăr, își face* aripi și zboară ca un vultur spre ceruri.	22	☆ Ascultă* pe tatăl tău care te-a născut și nu disprețui** pe mama ta, când este în vârstă.	22 *Cap. 1.8. Ef. 6.1,2. **Cap. 15.20; 30.17.
6 *Ps. 141.4. **Deut. 15.9. Cap. 28.22.	6	☆ Nu mânca* hrana celui care are un ochi rău**, nici nu pofți bunătățile lui,	23	☆ Cumpără ^b * adevărul și nu-l vinde; <i>da</i> , înțelepciunea și îndrumarea și inteligența.	23 *Cap. 4.5,7. Mt. 13.44.
7 *Ps. 12.2.	7	pentru că, așa cum gândește în sufletul său, așa este el. „Mânncă și bea“, îți va zice; dar inima* lui nu este cu tine.	24	☆ Tatăl* celui drept se va bucura mult și cine a dat naștere unui înțelept se va bucura de el.	24 *Cap. 10.1; 15.20. Vers. 15.
8 *Cap. 25.16.	8	Bucățica pe care ai mâncat-o o vei vărsa* și vei irosi cuvintele tale dulci.	25	Să se bucure tatăl tău și mama ta și să aibă bucurie cea care te-a născut.	
9 *Cap. 9.8. Mt. 7.6. **Cap. 1.7.	9	☆ Nu vorbi în auzul* unui nebun, pentru că va disprețui** înțelepciunea cuvintelor tale.	26	☆ Fiul meu, dă-mi* inima ta, și ochii tăi să-și găsească** plăcerea în ^c căile mele.	26 *Cap. 3.1; 4.4. **Ps. 1.2; 119.24.
10 *Deut. 19.14. **Iov 31.21. Ier. 22.3. Zah. 7.10.	10	☆ Nu muta* vechea piatră de hotar și nu intra** în ogoarele orfanilor,	27	Pentru că o curvă este o groapă* adâncă, iar o femeie străină**, un puț îngust;	27 *Cap. 22.14. **Cap. 5.20.
11 *Iov 19.25. Ier. 50.34. **Cap. 22.23	11	pentru că Răscumpărătorul* lor este puternic: El le va apăra** cauza împotriva ta.	28	de asemenea, ea pândește* ca un hoț și înmulțește pe cei vicleni între oameni.	28 *Cap. 7.12. Ecl. 7.26.
13 *Cap. 13.24; 19.18; 22.15; 29.15,17	12	☆ Pune-ți inima la învățătură și urechile la cuvintele cunoștinței.	29	☆ Pentru* cine este „Of!“? Pentru cine este „Vai de mine!“? Ale cui certurile? A cui plângerea? Ale cui rănile fără motiv? A cui roșeața ^d ochilor?	29 *Gen. 49.12. Is. 5.11,22.
14 *1 Cor. 5.5.	13	☆ Nu cruța* copilul de corectare, pentru că, <i>dacă</i> -l vei bate cu nuiaua, nu va muri.	30	Ale celor care întârzie* mult la vin, ale celor care merg să încerce vinul amestecat.	30 *1 Sam. 25.36 Cap. 20.1. Ef. 5.18.
15 *Vers. 24.25. Cap. 27.11; 29.3.	14	Îl vei bate cu nuiaua, dar îi vei elibera* sufletul din Locuința morților.	31	Nu te uita la vin* când este roșu, când sclipește în pahar și alunecă ușor.	31 *Ps. 75.8. Cap. 9.2.
17 *Ps. 37.1; 73.3. Cap. 3.31. **Cap. 28.14	15	☆ Fiul meu, dacă inima* ta va fi înțeleaptă, inima mea se va bucura, <i>da</i> , a mea;	32	La sfârșit ^e mușcă* asemenea unui șarpe și înțeapă ca o vipera**.	32 *Iov 20.16. **Ps. 91.13. Is. 11.8.
18 *Ps. 37.37. Cap. 24.14. Lc. 16.25.	16	și rărunchii mei se vor veseli, când buzele tale vor vorbi lucruri drepte.	33	Ochii tăi vor privi femei străine și inima ta va spune* lucruri stricate.	33 *Cap. 2.12.
	17	☆ Inima ta să nu-i invidieze* pe păcătoși, ci teme-te** de Domnul toată ziua.	34	Și vei fi asemenea celui culcat în inima mării și asemenea celui culcat pe vârful unui catarg:	

^a Sau „un sfârșit“ ^b Sau „Dobândește“ ^c Sau „să țină“ ^d Sau „întunecarea“ ^e Lit. „La sfârșitul lui“

<p>35 *Cap. 27.22. **Ef. 4.19. †Deut. 29.19 Is. 56.12.</p>	<p>35 „M-au bătut*, <i>dar</i> nu mă doare! m-au lovit, <i>dar</i> n-am știut**! Când† mă voi trezi? Îl voi căuta din nou!“</p>	<p>celui drept! Nu pustii locul său de odihnă!</p>	
<p>Îndemnuri la răbdare și îngăduință 1 *Cap. 23.17. **Cap. 1.15. 2 *Ps. 10.7.</p>	<p>24 Nu fi invidios* pe oamenii răi, nici nu dori** să fii cu ei; 2 pentru că inima lor cugetă la distrugere și buzele lor vorbesc* despre răutate. 3 ☆ Prin înțelepciune se zidește o casă și prin inteligență este întărită; 4 și prin cunoștință se umplu cămărilor cu toate bunurile scumpe și plăcute.</p>	<p>16 Pentru că cel drept cade de șapte* ori și iarăși se ridică, dar cei răi** se afundă în rău. 17 ☆ Nu te bucura* când cade vrăjmașul tău și să nu ți se veselească inima când el se împiedică, 18 pentru ca nu cumva Domnul să vadă aceasta și să fie rău în ochii Săi și să-Și întoarcă mânia de la el!</p>	<p>16 *Iov 5.19. Ps. 37.24. Mica 7.8. **Est. 7.10. Ier. 18.17. Amos 5.2. 17 *Iov 31.29. Ps. 35.15,19. Cap. 17.5. Obad. 12.</p>
<p>5 *Cap. 21.22. Ecl. 9.16.</p>	<p>5 ☆ Un om* înțelept este puternic și un om al cunoștinței își întărește puterea; 6 deoarece cu un sfat* bun vei purta războiul și în mulțimea** sfătuitorilor este salvare^a. 7 ☆ Înțelepciunea este prea* înaltă pentru nebun^b, el nu-și va deschide gura la poartă.</p>	<p>19 ☆ Nu te neliniști* din cauza răufăcătorilor, nu fi invidios pe cei răi, 20 pentru că nu va fi nici un viitor^d* pentru cel rău; lampa** celor răi se va stinge. 21 ☆ Fiul meu, teme-te* de Domnul și de împărat; nu te amesteca cu cei schimbători, 22 pentru că nenorocirea lor va veni deodată; și cine cunoaște ruina unora sau a altora?</p>	<p>19 *Ps. 37.1; 73.3.</p>
<p>6 *Cap. 20.18. Lc. 14.31. **Cap. 11.14; 15.22.</p>	<p>8 Cine se gândește* să facă rău va fi numit răufăcător. 9 Intenția nebuniei este păcat și batjocoritorul este o urâciune pentru oameni. 10 ☆ <i>Dacă</i> îți pierzi curajul în ziua necazului, puterea ta este mică^c.</p>	<p>23 ☆ Aceste lucruri de asemena vin de la cei înțelepți: Nu este bine* să cauți la înfățișare în judecată. 24 Cine zice* celui rău: „Ești drept!“, va fi blestemat de popoare, va fi urât de națiuni. 25 Dar cei care <i>îl</i> muștră* vor fi plăcuți și o bună binecuvântare va veni peste ei.</p>	<p>20 *Ps. 11.6. **Iov 18.5,6; 21.17. Cap. 13.9; 20.20. 21 *Rom. 13.7. 1 Pet. 2.17.</p>
<p>7 *Ps. 10.5. Cap. 14.6.</p>	<p>11 ☆ Scapă* pe cei care sunt duși la moarte și nu te retrage de la cei care merg clătănându-se la măcel.</p>	<p>26 Sărută buzele cine dă un răspuns drept. 27 ☆ Pregătește-ți* afară lucrarea și pune-ți ogorul în ordine și după aceea zidește-ți casa. 28 ☆ Nu fi martor* împotriva a-proapelui tău fără motiv; ai vrea tu să înșeli cu buzele tale?</p>	<p>23 *Lev. 19.15. Cap. 18.5; 28.21. Ioan 7.24.</p>
<p>8 *Rom. 1.30.</p>	<p>12 Dacă zici: „Iată, noi n-am știut aceasta!“, nu va lua seama* Cel care cântărește** inimile? Și Cel care îți păzește† sufletul știe aceasta și răsplătește†† omului după lucrarea sa.</p>	<p>29 Nu zice*: „Îi voi face cum mi-a făcut, voi răsplăti omului după lucrarea sa“.</p>	<p>24 *Cap. 17.15. Is. 5.23.</p>
<p>11 *Ps. 82.4. Is. 58.6,7. 1 Ioan 3.16.</p>	<p>13 ☆ Mănâncă* miere, fiul meu, pentru că este bună; și un fagure este dulce pentru cerul gurii tale.</p>	<p>30 ☆ Am trecut pe lângă ogorul unui leneș și pe lângă via unui om fără* minte. 31 Și, iată, peste tot era năpădit de spini* și măcăcinii îl acope-</p>	<p>25 *Cap. 28.23.</p>
<p>12 *Ecl. 5.8. **1 Sam. 16.7. Cap. 21.2. †Ps. 121.3-8. ††Iov 34.11. Ps. 62.12. Ier. 32.19. Rom. 2.6. Apoc. 2.23.</p>	<p>14 Tot așa*, cunoaște înțelepciunea pentru sufletul tău; dacă ai găsit-o, va fi un viitor** și așteptarea ta nu va fi zadarnică.</p>	<p>31 *Gen. 3.18.</p>	<p>27 *1 Împ. 5.17; 5.18. Lc. 14.28.</p>
<p>13 *Cânt. 5.1.</p>	<p>15 ☆ Răule, nu pândi* locuința</p>		<p>28 *Ef. 4.25.</p>
<p>14 *Ps. 19.10; 119.103. **Cap. 23.18.</p>			<p>29 *Cap. 20.22. Mt. 5.39,44. Rom. 12.17; 12.19.</p>
<p>15 *Ps. 10.9,10.</p>			<p>30 *Cap. 6.32.</p>

^a Sau „victorie“ ^b Sau „Lucrurile de preț sunt înțelepciune pentru nebun“ ^c Lit. „strămtă“ ^d Sau „nici o răsplată“

	riseră și zidul de piatră era surpat.	13	Ca frigul* zăpezii în timpul ^d secerișului este un sol credincios pentru cei care îl trimit: pentru că înviorează sufletul stăpânilor săi.	13 *Cap. 13.17.
33 *Cap. 6.9.	32 M-am uitat, am pus la inimă, am văzut, am primit învățătură: 33 puțin somn*, puțină ațipire, puțină încrucișare a mâinilor pentru odihnă 34 și sărăcia ta va veni ca un hoț, iar lipsurile tale, ca un om înarmat.	14	Nori* și vânt** fără ploaie, așa este un om care se laudă [†] cu un dar fals ^e .	14 *Iuda 12. **Ier. 5.13. Mica 2.11. †Cap. 20.6.
1 *1 Împ. 4.32. Cap. 1.1.	25 * Acestea de asemenea sunt proverbe* ale lui Solomon, pe care le-au transcris oamenii lui Ezechia, împăratul lui Iuda.	15	Prin îndelungă-răbdare* este convins un conducător și o limbă dulce zdrobește oase.	15 *Gen. 32.4. 1 Sam. 25.24 Cap. 15.1; 16.14.
2 *Deut. 29.29. Rom. 11.33. **Ezra 6.1. Iov 29.16.	2 Gloria lui Dumnezeu este să ascundă* un lucru, dar gloria împăraților este să cerceteze** un lucru.	16	Ai găsit* miere? Mănâncă atât cât este suficient pentru tine, ca nu cumva să te sature de ea și s-o verși.	16 *Jud. 14.8. 1 Sam. 14.25 Vers. 27.
	3 Cerurile în înălțime și pământul în adâncime și inima împăraților sunt de nepătruns.	17	Pune-ți rar piciorul în casa aproapei tale, ca nu cumva să se sature de tine și să te urască.	
4 *2 Tim. 2.21.	4 Scoate* zgura din argint și va ieși un vas pentru argintar;	18	Ca un ciocan ^f și o sabie și o săgeată ascuțită este un om care depune* mărturie falsă împotriva aproapei sale.	18 *Ps. 57.4; 120.3.4. Cap. 12.18.
5 *Cap. 20.8. **Cap. 16.12; 29.14.	5 scoate pe cel rău* dinaintea împăratului și tronul** lui se va întări în dreptate.	19	Ca un dinte rupt și un picior care se clatină este încrederea într-un înșelător în ziua necazului.	
	6 Nu te considera mare în prezența împăratului și nu te așeza în locul celor mari;	20	Ca unul care se dezbracă de haină pe vreme rece și ca oțetul pe sodă, așa este cel care cântă cântece unei inimi triste.	
7 *Lc. 14.8-10.	7 pentru că mai bine* este să îți se zică: „Vino mai sus!“ ^g , decât să fii pus mai jos în prezența celui mare ^a pe care îl văd ochii tăi.	21	Dacă* vrăjmașul tău este flămând, dă-i pâine să mănânce; și, dacă este însetat, dă-i apă să bea:	21 *Ex. 23.4. 2 Împ. 6.22. Dan. 6.18. Mt. 5.44. Rom. 12.20.
8 *Cap. 17.14. Mt. 5.25.	8 Nu participa în grabă* la o ceartă, ca nu cumva să nu știi ce să faci la sfârșitul ei, când aproapele tău te-ar face de rușine.	22	pentru că vei îngămădi carbuni de foc pe capul lui și Domnul îți va răsplăti*.	22 *2 Sam. 16.12
9 *Mt. 18.15. **Cap. 11.13	9 Discută-ți* cauza cu aproapele tău, dar nu dezvăluie** secretul altuia,	23	Vântul de nord* aduce ^g ploaie; tot așa, limba** defăimătoare ^h , o față mânioasă ⁱ .	23 *Iov 37.22. **Ps. 101.5.
	10 ca nu cumva cel care aude să te facă de rușine și faima ta cea rea să nu se mai schimbe.	24	Este mai bine să locuiești* într-un colț al acoperișului, decât să ai o femeie certăreață și o casă în comun ^j .	24 *Cap. 19.13; 21.9,19.
11 *Cap. 15.23. Is. 50.4.	11 Ca niște mere* de aur în coșulețe de ^b argint este un cuvânt spus la timp ^c .	25	Ca apele reci pentru un suflet însetat, așa este o știre* bună dintr-o țară îndepărtată.	25 *Cap. 15.30.
	12 Ca un cercel de aur și o podoaabă de aur fin este un înțelept care muștră, pentru o ureche atentă.	26	Ca o fântână tulbure* și un izvor stricat este cel drept care se clatină înaintea celui rău.	26 *Ezec. 32.2; 34.18,19.

^a Sau „prințului“, „stăpânului“ ^b Sau „incrustate în“ ^c Sau „spus potrivit“ ^d Sau „ziua“ ^e Sau „care se laudă fals cu dăr-nicia“ ^f Ciocan de luptă ^g Lit. „naște“ ^h Lit. „limba secretă“ ⁱ Sau „și fața mânioasă, o limbă defăimătoare“ ^j Sau „într-o casă mare“

27 *Cap. 27.2. **Lc. 14.11.	27 Nu este bine să mănânci* multă miere; și a cerceta** lucrurile grele este o greutate ^a .	lamalele ei, așa și leneșul* în patul lui.	14 *Cap. 6.9.
28 *Cap. 16.32.	28 Cine nu are stăpânire* asupra duhului său este o cetate dărâmată, fără ziduri.	15 Leneșul își pune ^e * mâna în vas: îi este greu s-o ducă iarăși la gură.	15 *Cap. 19.24.
1 *1 Sam. 12.17	26 Ca zăpada vara și ca ploaia* la seceriș, așa nu se potrivește gloria pentru un nebun.	16 Un leneș este mai înțelept în ochii săi decât șapte care răspund* cu bun simț.	16 *Cap. 27.11.
2 *Num. 23.8. Deut. 23.5. 2 Sam. 16.12	2 Ca vrabia când sare ici și colo, ca rândunica atunci când zboară, așa și blestemul* neîntemeiat nu va veni.	17 Ca unul care apucă un câine de urechi este trecătorul care se amestecă într-o ceartă care nu-l privește.	
3 *Ps. 32.9. **Cap. 10.13; 19.29.	3 Biciul* este pentru cal, frâul pentru măgar și nuiuaa** pentru spatele nebunilor.	18 Ca un nebun ^f care aruncă tăciuni de foc, săgeți* și moarte,	18 *Is. 50.11.
	4 Nu răspunde unui nebun după nebunia lui, ca să nu fii și tu asemenea lui.	19 așa este un om care-l înșală* pe aproapele său și zice: „N-a fost doar o glumă**?”	19 *Cap. 24.28. **Ef. 5.4.
5 *Mt. 16.1-4; 21.24-27. **Cap. 3.7; 28.11. Rom. 12.16.	5 Răspunde* unui nebun după nebunia lui, ca să nu fie înțelept** în ochii lui.	20 Unde nu sunt lemne, focul se stinge; și unde nu este purtător* de vorbe, cearta încetează.	20 *Cap. 22.10.
	6 Cine trimite o știre prin mâna unui nebun își taie picioarele, bea nedreptate ^b .	21 Cărbuni pentru jărat și lemn pentru foc, așa este un om certăreț* pentru aprinderea certei.	21 *Cap. 15.18; 29.22.
	7 Picioarele ologului atârnă moale; așa este un proverb în gura nebunilor.	22 Cuvintele* unui purtător de vorbe sunt ca niște bucate alese și care coboară în părțile cele mai dinăuntru ale pântecelui ^g .	22 *Cap. 18.8.
	8 Ca o pungă de nestemate într-o grămadă de pietre ^c , așa este cel care dă onoare unui nebun.	23 Buze arzătoare și o inimă rea sunt ca un vas de pământ acoperit cu zgură de argint.	
	9 Ca un spin care intră în mâna unuia beat, așa este un proverb în gura nebunilor.	24 Cine urăște se prefăce cu buzele lui, dar adună înșelăciune înăuntru lui.	
	10 Un stăpân este aspru cu oricine: el angajează și pe nebun și pe trecători ^d .	25 Când glasul* lui este plăcut, nu-l crede, pentru că șapte urăciuni sunt în inima lui.	25 *Ps. 28.3. Ier. 9.8.
11 *2 Pet. 2.22. **Ex. 8.15.	11 Cum un câine se întoarce* la vărsătura lui, un nebun își repetă** nebunia.	26 Deși ura este acoperită de prefăcătorie, răutatea lui se va arăta* în adunare.	26 *Lc. 8.17.
12 *Lc. 18.11. Rom. 12.16. Apoc. 3.17. **Cap. 29.20	12 Ai văzut pe cineva înțelept* în ochii săi? Este mai multă** speranță pentru un nebun decât pentru el.	27 Cine sapă* o groapă va cădea în ea; și piatra se întoarce peste cel care o rostogolește.	27 *Est. 7.10. Ps. 7.15,16; 9.15; 10.2; 57.6. Ecl. 10.8.
13 *Cap. 22.13.	13 Leneșul* zice: „Este un leu fioros pe drum! Un leu este în mijlocul străzilor!”	28 O limbă mincinoasă urăște pe cei care sunt răniți de ea și o gură* lingușitoare lucrează ruină.	28 *Cap. 29.5.
	14 Cum se întoarce ușa în ba-	27 Nu te lăuda cu ziua de mâine, pentru că nu știi* ce va aduce o zi.	1 *Lc. 12.19; 12.20. Iac. 4.13.

^a Sau „este glorie“, *cuvântul are ambele sensuri*; sau „și să cauți propria glorie nu este glorie“ ^b Sau „violență“ ^c Sau „ca legarea unei pietre într-o praștie“ ^d Sau „Ca un arcaș care rănește pe toți, așa este cel care angajează pe nebun și cel care angajează pe trecători.“ ^e Lit. „își îngroapă“ ^f Sau „un bufon“ ^g Lit. „în cămărilor sufletului“

2 *Cap. 25.27. 2 Cor. 10.12; 12.11.	2 Altul ^a * să te laude, iar nu gura ta; un străin, și nu buzele tale.	17 Fierul se ascute cu fier; tot așa, un om ascute înfățișarea prietenului său.	
	3 O piatră este grea și nisipul este greu, dar supărarea unui nebun este mai grea decât amândouă.	18 Cine îngrijește* de smochin va mânca din rodul lui, iar cine îl păzește pe stăpânul său va fi onorat.	18 *Cânt. 8.12. Is. 36.16. 1 Cor. 3.8; 9.7,13. 2 Tim. 2.6.
4 *Cap. 6.34. 1 Ioan 3.12.	4 Furia este crudă și mânia este cumplită; dar cine* poate rezista înaintea geloziei?	19 După cum <i>în</i> apă fața <i>răspunde</i> feței, așa și inima omului, omului.	
5 *Cap. 28.23. Gal. 2.14.	5 O muștrare* pe față este mai bună decât o dragoste ascunsă.	20 Locuința* morților și Adâncul sunt nesătule**; așa și ochii† omului: nu se satură niciodată.	20 *Iov 26.6. Cap. 15.11. **Cap. 30.15. Hab. 2.5. †Ecl. 1.8; 4.8
6 *Ps. 141.5. Cap. 20.30. **Mt. 26.49.	6 Rănile* celui care iubește sunt credincioșie, dar sărutările** celui care urăște sunt înșelătoare ^b .	21 Vasul* topitorului este pentru argint și cuptorul pentru aur; așa și omul pentru gura care-l laudă.	21 *Cap. 17.3.
7 *Iov 6.7.	7 Sufletul sătul calcă în picioarele fagurele de miere, dar pentru sufletul flămând* orice lucru amar este dulce.	22 Dacă-l vei pisa pe nebun în piuă* printre grăunțe cu un pisălog, tot nu se va îndepărta nebulnia de la el.	22 *Cap. 23.35. Is. 1.5. Ier. 5.3.
8 *Cap. 26.2. Is. 16.2. **Gen. 21.14	8 Ca o pasăre* care rătăcește de la cuibul ei, așa este un om care rătăcește** de la locul lui.	23 Ia seama bine la înfățișarea turmelor tale; uită-te bine ^d la cirezile tale,	
	9 Untdelemnul și mireasma înveselesc inima; și bunătatea unui prieten este sfatul care vine din inimă.	24 pentru că averea nu este pentru totdeauna; și <i>rămâne</i> cununa* din generație în generație?	24 *Iov 19.9. Ps. 89.39. Ier. 13.18.
10 *Cap. 17.17; 18.24; 19.7.	10 Nu părăsi pe prietenul* tău și pe prietenul tatălui tău și nu intra în casa fratelui tău în ziua nenorocirii tale. Mai bine este un vecin aproape decât un frate departe.	25 Fânul* este îndepărtat și se arată otava și iarba munților este strânsă.	25 *Ps. 104.14.
11 *Cap. 10.1; 23.15,24. **Ps. 119.42; 127.5.	11 Fii înțelept*, fiul meu, și înveseleşte-mi inima, ca să am ce să răspund** celui care mă insultă.	26 Mieii sunt pentru îmbrăcăminte ta și țapii sunt prețul unui ogor;	
12 *Cap. 22.3.	12 Un <i>om</i> chibzuit* vede răul și se ascunde; cei simpli trec înainte și sunt pedepsiți.	27 și laptele caprelor este destul pentru hrana ta, pentru hrana casei tale și pentru viața slujnicilor tale.	
13 *Ex. 22.26. Cap. 20.16.	13 Ia-i* haina, pentru că este garanție <i>pentru</i> altul și ține-l garant pentru o femeie străină.	28 Cel rău fuge* <i>chiar</i> când nu-l urmărește nimeni, dar cei drepti îndrăznesc ca un leu <i>tânăr</i> .	1 *Lev. 26.17; 26.36. Ps. 53.5.
14 *Ps. 12.2.	14 Celui care binecuvântează* pe prietenul său cu glas tare, trezindu-se dis-de-diminează, i se va socoti <i>ca</i> blestem.	2 Din pricina fărădelegii unei țări, capii ei sunt mulți*, dar printr-un om** priceput în cunoștință se prelungește statornicia.	2 *1 Împ. 16.8. **Cap. 11.11
15 *Cap. 19.13.	15 O streășină care picură* neîncetat într-o zi ploioasă și o femeie certăreață se aseamănă.	3 Un sărac* care-i asuprește pe cei neajutorați ^c este un șuvoi de ploaie care lasă fără pâine.	3 *Mt. 18.28. 4 *Ps. 49.18. Rom. 1.32. **1 Împ. 18.18; 18.21. Nem. 13.11,15 Mt. 3.7; 14.4 Ef. 5.11. 5 *Ps. 92.6. Is. 6.9; 44.18
	16 Cine o va opri oprește vântul și dreapta sa apucă ^c untdelemn.	4 Cei care părăsesc legea îi laudă* pe cei răi, dar cei care păzesc legea se luptă** cu ei.	
		5 Oamenii răi* nu înțeleg ju-	

^a Sau „Un străin“ ^b Sau „dese“ ^c Sau „dă de“ ^d Lit. „pune-ți inima“ ^e Sau „săraci“, „slabi“

5 **Ps. 119.110 Ioan 7.17. 1 Cor. 2.15. 1 Ioan 2.27.	decata, dar cei care-L caută** pe Domnul înțeleg totul.	19 Cine își ară* ogorul se va sătura** cu pâine, dar cine umblă după oameni ^c de nimic se va sătura de sărăcie.	19 *Cap. 12.11. **Cap. 20.13
6 *Cap. 19.1.	6 Mai mult prețuiește* săracul care umblă în integritate, decât cel stricat <i>care umblă strâmb</i> pe două căi, deși este bogat.	20 Un om credincios* prisosește în binecuvântări, dar cine se grăbește** să se îmbogățească nu va rămâne nevinovat ^f .	20 *Cap. 10.6. Mt. 24.45; 25.21. **Cap. 20.21 1 Tim. 6.9.
7 *Cap. 29.3. **Iov 27.16; 27.17. Cap. 13.22. Ecl. 2.26.	7 Cine păzește* legea este un fiu inteligent, dar cine este tovarăș** cu cei destrăbălați aduce rușine tatălui său.	21 Nu este bine să cauți* la înfățișare; chiar pentru o bucată** de pâine, omul va păcătui.	21 *Cap. 18.5; 24.23. **Ezec. 13.19
8 *Zah. 7.11.	8 Cine își înmulțește* averea prin camătă și prin câștig nedrept o adună pentru cel care este milos cu cei săraci.	22 Cine are un ochi rău* aleargă** după avere ^g și nu știe că sărăcia va veni peste el.	22 *Cap. 23.6. **Cap. 21.5.
9 *Ps. 66.18; 109.7. Cap. 15.8.	9 Cine își întoarce urechea ca să n-audă legea – chiar* și rugăciunea lui este o urâciune.	23 Cel care muștră* pe un om va căpăta după aceea mai multă bunăvoință decât cel care lingușește** cu limba.	23 *Cap. 27.5.6. **Cap. 29.5.
10 *Ps. 7.15. Cap. 26.27. **Mt. 6.33. Ev. 6.12. 1 Pet. 3.9.	10 Cine face pe cei drepti să rătăcească pe o cale rea va cădea el însuși în groapa* sa; dar cei integri** vor moșteni binele.	24 Cine jefuiește* pe tatăl său și pe mama sa și zice: „Nu este păcat!“ este tovarăș** cu un nimicitor.	24 *Cap. 19.26. **Cap. 18.9.
12 *Cap. 11.10. **Ecl. 10.5,6	11 Un om bogat este înțelept în ochii săi, dar săracul care este inteligent îl cercetează.	25 Cine se îngâmfa ^h * în suflet stârnește ceartă, dar cine se încrede** în Domnul va prospera ^{i†} .	25 *Cap. 13.10. **Cap. 29.25 1 Tim. 6.6. †Cap. 11.25.
13 *Iov 31.33. Ps. 32.3. **Ps. 32.5. 1 Ioan 1.9.	12 Când înving* cei drepti este mare glorie, dar când se înalță** cei răi, oamenii se ascund.	26 Cine se încrede* în propria lui inimă este un nebun, dar cine umblă cu înțelepciune va fi eliberat.	26 *Cap. 3.5.
14 *Cap. 23.17. **Ps. 95.8. Rom. 2.5; 11.20.	13 Cine își acoperă* fărădelegile nu va prospera, dar cine <i>le mărturisește** și le părăsește</i> va căpăta îndurare.	27 Cine dă* săracului nu va duce lipsă, dar cine își ascunde ochii va fi copleșit de blesteme.	27 *Deut. 15.7. Cap. 19.17; 22.9.
15 *1 Pet. 5.8. **Ex. 1.14. Mt. 2.16.	14 Fericit este omul care se teme* întotdeauna, dar cine își împietrește** inima va cădea în nenorocire ^a .	28 Când se înalță* cei răi, oamenii se ascund**; dar când pier <i>cei răi</i> , cei drepti se înmulțesc.	28 *Cap. 29.2. **Iov 24.4.
16 *Ecl. 10.16. Is. 3.12.	15 <i>Ca un leu*</i> care răcnește și un urs care caută pradă, <i>așa</i> este un conducător rău** peste un popor sărac.	29 Omul care, <i>fiind</i> muștrat ^j * des, <i>își</i> înțepenește grumazul, va fi zdrobit** deodată și fără leac.	Înțelepciunea aduce fericire; nebulnia, pieire 1 *1 Sam. 2.25 **2 Cr. 36.16 Cap. 1.24-27. 2 *Est. 8.15. Cap. 11.10. **Est. 3.15.
17 *Gen. 9.6. Ex. 21.14.	16 Conducătorul* lipsit de inteligență este și un mare asupritor; cine urăște lăcomia ^b <i>își</i> va lungi zilele.	2 Când se înmulțesc ^k * cei drepti, poporul se bucură; dar când conduce cel rău, poporul geme**.	3 *Cap. 27.11. **Cap. 5.9; 5.10; 6.26. Lc. 15.13,30.
18 *Cap. 10.9. **Vers. 6.	17 Un om împovărat* de sângele cuiva ^c va fugi până la groapă; nimeni să nu-l oprească.	3 Cine iubește* înțelepciunea înveselește pe tatăl său, dar un tovarăș al** desfrânatelor <i>își</i> risipește averea.	4 *2 Cr. 9.8.
	18 Cine umblă în integritate* va fi salvat, dar cine este stricat, <i>umblând</i> pe două** căi, va cădea deodată ^d .	4 Un împărat* întărește țara prin judecată dreaptă, dar cine ia mită o răstoarnă.	5 *Ps. 5.9. Cap. 26.28.
		5 Un om care îl lingușește* pe aproapele său îi întinde un laț pentru pașii lui.	

^a Sau „în rău“ ^b Sau „câștigul necinstit“ ^c Lit. „unui suflet“ ^d Sau „odată pentru totdeauna“, sau „pe una din ele“ ^e Sau „lucruri“ ^f Sau „nu va fi iertat“ ^g Sau „Cine aleargă după avere are un ochi rău“ ^h Sau „se umflă de mândrie“ ⁱ Lit. „se va îngrășa“ ^j Lit. „Omul muștrărilor“ ^k Sau „Când promovează“

7 *Iov 29.16; 31.13. Ps. 41.1. Cap. 31.8,9.	6 În nelegiuirea unui om rău este o cursă, dar cel drept va cânta ^a și se va bucura.	22 Un om mânios* stârnește ceartă și un om furios prisosește în păcat.	22 *Cap. 15.18; 26.21.
8 *Cap. 11.11. **Ezec. 22.30	7 Cel drept* ia cunoștință de cauza săracilor ^b ; cel rău nu are înțelegere.	23 Mândria* unui om îl înjosește, dar cel smerit** în duh va primi onoare.	23 *Dan. 4.30. Mt. 23.12. **Iov 22.29. Is. 66.2. Lc. 14.11.
9 *Mt. 11.17.	8 Oamenii batjocoritori pun* cetatea pe foc, dar înțelepții abat** mânia.	24 Cine împarte cu hoțul își urâște sufletul; aude* jurământul, dar nu spune ceva.	24 *Lev. 5.1.
10 *Gen. 4.5.8. 1 Ioan 3.12.	9 Dacă un om înțelept se ceartă cu un nebun ^c , fie că se mânie, fie că râde*, n-are odihnă.	25 Frica* de om întinde o cursă, dar cine își pune încrederea** în Domnul este apărat ^k .	25 *Gen. 12.12. Lc. 12.4. Ioan 12.42. **Ps. 91.1.
11 *Jud. 16.17. Cap. 12.16; 14.33. **Cap. 19.11	10 Cei* însetați de sânge ^d urâsc pe cel integru, dar cei drepti se îngrijesc de sufletul lui.	26 Mulți caută* fața conducătorului, dar judecata dreaptă a omului este de la Domnul .	26 *Ps. 20.9. Cap. 19.6.
12 *1 Împ. 12.14.	11 Un nebun ^e * își arată tot duhul ^f , dar înțeleptul** și-l stăpânește ^g .	27 Un om nedrept este o urâciune pentru cei drepti și cine este drept pe cale este o urâciune pentru cel rău.	Mărturisirea lui Agur
13 *Cap. 22.2. **Ezra 9.8. Ps. 13.3. Mt. 5.45.	12 Dacă un conducător ascultă* de cuvinte mincinoase, toți slujitorii săi sunt răi.	30 * Cuvintele lui Agur, fiul lui Iache, profeția* rostită de omul <i>acesta</i> pentru Itiel, chiar pentru Itiel și Ucal:	1 *Cap. 31.1.
14 *Ps. 72.4. Is. 11.4. **Cap. 16.12; 20.8; 25.5.	13 Săracul* și asupritorul se întâlnesc: Domnul le luminează** ochii la amândoi.	2 În adevăr*, eu sunt mai prost decât oricine și nu am pricepere de om;	2 *Ps. 73.22.
15 *Cap. 13.24; 22.15. **Cap. 10.1; 17.25.	14 Un împărat care judecă* pe săraci cu credințioșie își va întări tronul** pentru totdeauna.	3 n-am învățat înțelepciune, nici n-am cunoștința* Celui Sfânt ^l .	3 *Cap. 9.10.
16 *Ps. 37.36; 58.10; 91.8; 92.11.	15 Nuiaua* și muștrarea dau înțelepciune, dar un copil lăsat în voia lui aduce rușine** mamei lui.	4 ☆ Cine s-a suit* în ceruri și s-a coborât? Cine a adunat vântul** în pumnii săi? Cine a legat țapele într-o manta? Cine a întărit†† toate marginile pământului? Care este Numele Său și care este Numele*† fiului Său, dacă știi?	4 *Ps. 68.18. Ioan 3.13. **Ex. 15.10. Ps. 104.3; 135.7. Is. 40.12. †Iov 26.8; 38.8,9. ††Is. 45.18. *†Apoc. 19.12
17 *Cap. 13.24; 19.18. **Cap. 10.1.	16 Când se înmulțesc cei răi ^h , fărădelegea se înmulțește, dar cei drepti* vor vedea căderea lor.	5 ☆ Fiecare cuvânt* al lui Dumnezeu ^m este curat ⁿ . El este un scut** pentru cei care își pun încrederea în El.	5 *Ps. 12.6; 18.30. **Ps. 3.3; 84.11; 115.9; 115.10,11.
18 *1 Sam. 3.1. Ps. 74.9. Amos 8.11; 8.12. **Ex. 32.25. †Ps. 1.1,2; 106.3; 119.2. Ioan 13.17. Iac. 1.25.	17 Corectează-ți* fiul, și el îți va da odihnă și va oferi desfătări** sufletului tău.	6 Nu adăuga* la cuvintele Lui, ca să nu te mustre și să fii găsit mincinos.	6 *Deut. 4.2; 12.32. Apoc. 22.18; 22.19.
20 *Iac. 1.19. **Cap. 26.12	18 Când nu este nici* o viziune, poporul este fără frâu**; dar fericite de cel care respectă† legea.	7 ☆ Două lucruri Îți cer; nu mi le refuza înainte de a muri:	8 *Iov 23.12. Mt. 6.11.
	19 Un slujitor nu este corectat prin cuvinte: <i>pentru că</i> el, în adevăr, înțelege, dar nu răspunde.	8 depărtează de la mine deșertăciunea și minciunile; nu-mi da nici sărăcie, nici bogăție; hrănește-mă cu pâinea* de care am nevoie zilnic,	
	20 Ai văzut pe cineva grăbit* în cuvintele lui? Este mai multă** speranță pentru un nebun decât pentru el.		
	21 Cine își răsfăță ⁱ din copilărie slujitorul, la urmă îl va avea ca fiu al casei ^j .		

^a Sau „va striga“ ^b Lit. „celor slabi“ ^c Lit. „un om, un nebun“ ^d Lit. „Oamenii sângelui“ ^e Cel greu de cap, încăpățânat, rău ^f Sau „își dă afară tot duhul (sau: o patimă)“ ^g Lit. „și-l calmează“ ^h Sau „Când cei răi promovează“ ⁱ Sau „își crește cu delicatețe“ ^j Cu pretenție de moștenire ^k Sau „este așezat pe loc înalt“ ^l Sau „celor sfinți“, „celor sfinte“ ^m Ebr. „Eloah“ ⁿ Sau „încercat“

9 *Deut. 8.12; 31.20; 32.15. Neem. 9.25. Iov 31.24. **Cap. 6.30. †Ex. 20.7.	9 ca nu cumva, fiind sătul*, să Te tăgăduiesc și să zic: „Cine este Domnul? “ Sau ca nu cumva, fiind sărac**, să fur și să iau în deșert† Numele Dumnezeului meu.	mai poate:	
Proverbele înțelepte ale lui Agur	10 ☆ Nu vorbi prea mult despre un slujitor stăpânului său, ca nu cumva să te blesteme* și să fii considerat vinovat ^a .	22 sub un rob* când el împărățește și <i>sub</i> un nebun ^c când se satură cu carne;	22 *Cap. 19.10. Ecl. 10.7.
10 *Ecl. 7.21.	11 Este o generație care blestemă* pe tatăl său și nu binecuvântează pe mama sa.	23 sub o <i>femeie</i> disprețuită ^d când se mărită și <i>sub</i> o slujnică atunci când moștenește pe stăpâna ei.	
11 *Ex. 21.17. Cap. 20.20.	12 Este o generație care este curată* în ochii ei, deși nu este spălată de necurăția ei.	24 ☆ Sunt patru <i>ființe</i> mici pe pământ și sunt deosebit de înțelepte:	
12 *Is. 65.5. Lc. 18.11. Tit 1.15,16.	13 Este o generație – ce trufași* îi sunt ochii și cum își înalță pleoapele! –	25 furnicile*, un popor fără putere, totuși își pregătesc hrana vara;	25 *Cap. 6.6.
13 *Ps. 131.1. Is. 2.11; 5.15.	14 o generație ai cărei dinți* sunt săbii, și măselele** ei, cuțite, ca să devoreze† pe cei întristați de pe pământ și pe cei nevoiași dintre oameni.	26 șafanii ^e * sunt doar un popor slab, totuși își fac casa în stâncă;	26 *Ps. 104.18.
14 *Ps. 57.4. **Iov 29.17. †Ps. 14.4. Amos 8.4.	15 ☆ Lipitoarea are două fiice: „Dă! Dă!“ Sunt trei <i>lucruri</i> niciodată sătule, patru care nu zic „Este de ajuns!“:	27 lăcustele n-au împărat, totuși pornesc toate* în cete;	27 *Ioel 2.7.
16 *Cap. 27.20. Hab. 2.5. **Gen. 30.1.	16 Locuința morților* și pântecul steril**, pământul care nu se satură ^b de apă și focul care nu zice: „Este de ajuns!“	28 prinzi păianjenul ^f cu mâinile, totuși este în palatele împăraților.	
17 *Gen. 9.22. **Cap. 20.20. †Deut. 28.26.	17 ☆ Ochiul care-și bate joc* de tată și disprețuiește** ascultarea de mamă va fi scobit de corbii† din vale și va fi mâncat de vulturii tineri.	29 ☆ Sunt trei care au un pas măreț și patru au un mers frumos:	
19 *Deut. 28.49.	18 ☆ Sunt trei <i>lucruri</i> prea minunate pentru mine și patru pe care nu le înțeleg:	30 leul ^g puternic* între animale, care nu se abate** dinaintea nimănui;	30 *Jud. 14.18. 2 Sam. 1.23. **Mica 5.8.
20 *Cap. 5.6.	19 calea unui vultur* pe cer, calea unui șarpe pe o stâncă, calea unei corăbii în mijlocul mării și calea unui bărbat la o tânără.	31 un <i>cal</i> bine încins la coapse ^h sau țapul și un împărat împotriiva căruia nimeni nu se poate ridică ⁱ .	
	20 Așa este calea unei femei* curve. Ea mănâncă și își șterge gura și zice: „N-am făcut ceva rău“.	32 ☆ Dacă ai lucrat nebunește, îngâmându-te, sau dacă ai gândit rău, <i>pune mâna*</i> la gură!	32 *Iov 21.5; 40.4. Ecl. 8.3. Mica 7.16.
	21 ☆ Sub trei <i>lucruri</i> se cutremură pământul și sub patru nu	33 ☆ Pentru că baterea laptelui dă unt și lovirea nasului dă sânge și întărâtarea mâinii* dă ceartă.	33 *Cap. 10.12; 29.22.
		31 * Cuvintele împăratului Lemuel, profeția* cu care mama lui îl învăța:	Sfaturi date lui Lemuel de mama sa
		2 ☆ Ce <i>să-ți spun</i> , fiul meu? Și ce <i>să-ți spun</i> , fiul* pântecelui meu? Și ce <i>să-ți spun</i> , fiul** promisiunilor mele?	1 *Cap. 30.1. 2 *Is. 49.15. **1 Sam. 1.11
		3 Nu da* femeilor tăria ta, nici căile tale celor care distrug** pe împărați.	3 *Cap. 5.9. **Deut. 17.17. Neem. 13.26. Cap. 7.26.
		4 ☆ Lemuele, nu este <i>demn</i> pentru împărați*, nu este pentru împărați să bea** vin, nici pentru conducători să zică: „Unde este băutura tare? ^j “	4 *Ecl. 10.17. **Cap. 20.1. Is. 5.22. Osea 4.11.
		5 Ca nu cumva să bea și să	

^a Sau „să suporti pedeapsa“ ^b Sau „nu este plin“ ^c Greu de cap, încăpățânat, rău ^d Neiubită, urâtă, odioasă ^e Animal asemănător cu iepurele, necunoscut la noi ^f Sau „șopârla“ ^g Sau „leul bătrân“ ^h Probabil calul de luptă ⁱ Sau „când oștirea este cu el“ ^j Sau „să dorească băutura tare.“

PROVERBE 31:6

5 *Ex. 23.6. Deut. 16.19. Cap. 17.15.	uite legea și să sucească* judecata vreunuia dintre fiii întristării.	ei; lumina ei nu se stinge noaptea.	
6 *Iov 29.13. Ps. 104.15. **Iov 3.20. Is. 38.15.	6 ✨ Dați băutură tare celui care este gata* să piară și vin celui cu sufletul** amărât:	19 Ea pune mâinile pe furcă și palmele ei țin fusul.	
	7 să bea și să-și uite sărăcia și să nu-și mai amintească de necazul lui.	20 Ea își întinde* mâna către cel întristat; și își întinde mâinile către cel nevoiaș.	20 *Ef. 4.28. Ev. 13.16.
8 *1 Sam. 19.4 Est. 4.16. Iov 29.15,16.	8 ✨ Deschide-ți* gura pentru cel mut, pentru cauza tuturor celor părăsiți ^a .	21 Ea nu se teme de zăpadă pentru casa ei, pentru că toată casa ei este îmbrăcată* în stacojiu.	21 *2 Sam. 1.24
9 *Lev. 19.15. **Iov 29.12. Is. 1.17.	9 Deschide-ți gura, judecă* drept și fă** dreptate celui întristat și nevoiaș.	22 Ea își face singură cuverturi*; îmbrăcămintea ei este in** subțire și purpură†.	22 *Cap. 7.16. **Gen. 41.42 Apoc. 19.8,14 †Lc. 16.19.
Femeia virtuoasă	10 ✨ ^b Cine poate găsi o femeie* virtuoasă? Pentru că prețul ei este cu mult mai presus de rubine**.	23 Soțul ei este cunoscut la porți*, când stă între bătrânii țării.	23 *Deut. 16.18 Rut 4.1,11.
10 *Rut 3.11. Cap. 12.4; 19.14. **Iov 28.18. Cap. 8.11.	11 Inima soțului ei se încrede în ea și el nu va duce lipsă de venit ^c .	24 Ea face cămăși* de in și le vinde și oferă ^e cingători negustorului.	24 *Jud. 14.12.
	12 Ea îi face bine și nu rău, în toate zilele vieții ei.	25 Putere și demnitate* sunt îmbrăcămintea ei și ea râde de ziua care vine.	25 *1 Tim. 2.9; 2.10.
	13 Ea caută lână și in și lucrează de bunăvoie cu mâinile ei.	26 Ea își deschide* gura cu înțelepciune și pe limba ei este legea bunătații.	26 *Cap. 10.31.
14 *Ezec. 27.25	14 Ea este asemenea corăbiilor* negustorilor: își aduce hrana de departe.	27 Supraveghează căile casei ei și nu mănâncă pâinea* leneviei.	27 *Cap. 19.15.
15 *Cap. 20.13. Rom. 12.11. **Lc. 12.42.	15 Și ea se trezește* când încă este noapte și dă** de mâncare casei ei și datoria zilei ^d slujitoarelor ei.	28 Fiii ei se ridică și o numesc fericită și soțul ei o laudă:	
	16 Ea se gândește la un ogor și-l cumpără; din rodul mâinilor ei plantează o vie.	29 „Multe fiice au lucrat cu vrednicie, dar tu le întreci pe toate ^e .”	
17 *1 Împ. 18.46 2 Împ. 4.29. Iov 38.3.	17 Ea își încinge* coapsele cu putere și își întărește brațele.	30 Farmecul este înșelător și frumusețea este deșartă; femeia temătoare* de D omnul – aceea va fi lăudată.	30 *Ps. 112.1. Cap. 22.4.
	18 Ea vede că este bun câștigul	31 Dați-i din rodul mâinilor ei și propriile ei lucrări s-o laude la porți.	

^a Lit. „fiilor celor morți” ^b De la versetul 10 până la sfârșit, în acrostih: litera inițială în ebraică a fiecărui verset urmează în ordine alfabetică ^c Lit. „pradă” ^d Sau „porția zilnică” ^e Pentru vânzare